

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

Evsebii Pamphili Ecclesiasticae Historiae Liber Secundus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

- VIII. De fame quæ Claudio imperante accidit.
 IX. Martyrium Jacobi Apostoli.
 X. Quomodo Herodes, qui & Agrippa dictus est, Apostolos persecutus, divinam statim ultionem est expertus.
 XI. De Theuda præstigiatore, ejusque asseclis.
 XII. De Helena Osdroënorum Regina.
 XIII. De Simone Mago, & de altera Helena.
 XIV. De Prædicatione Petri Apostoli in urbe Roma.
 XV. De Evangelio secundum Marcum.
 XVI. Quomodo Marcus notitiam Dei primus Ægyptiis prædicaverit.
 XVII. Quæ Philo de Ascetis in Ægypto commemorat.
 XVIII. Quæ Philonis libri ad nos pervenerint.
 XIX. Cujusmodi calamitas Judæos Hierosolymis ipso Paschæ die opprefferit.
 XX. Quæ acta sint Hierosolymis principatu Neronis.
 XXI. De Ægyptio illo, cujus mentio fit in Actibus Apostolorum.
 XXII. Qualiter Paulus è Judæa Romam in vinculis missus ad causam dicendam, judicium sententiâ absolutus est.
 XXIII. Quomodo Jacobus, qui frater Domini dictus est, martyrium subiit.
 XXIV. Ut post Marcum primus Alexandrinorum Episcopus ordinatus est Annianus.
 XXV. De Neronis persecutione in qua Petrus & Paulus pro religione martyrium subierunt.
 XXVI. Quomodo Judæi innumeris malis vexati sunt, tandemque adversus Romanos bellum susceperunt.

Nota hunc librum à nobis collectum esse ex Clementis, Tertulliani, Iosephi ac Philonis Scriptis.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΕΥΣΕΒΙΙ
 ΤΟΥ ΠΑΜΦΙΛΟΥ, PAMPHILI
 Εκκλησιαστικῆς ιστορίας ECCLESIASTICÆ
 Λόγος β'. HISTORIÆ
 ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ. LIBER SECUNDUS.
 PROOEMIUM.

Ὁσα μὲν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ιστορίας ἐχ-
 ρεῖται ὡς ἐν προοίμῳ διαλείπειται, τὴν τε
 θεολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν, καὶ τῆς ἀρχαιο-
 λογίας τῶν ἡμετέρας διδασκαλίας δογμα-
 τῶν, ἀρχαίων τε καὶ χριστιανῶν εὐαγγελι-
 κῆς πολιτείας, ἐμὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα περὶ τῆς ἁπο-
 στολικῆς ἐκκλησίας αὐτῆς, τότε καὶ
 τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς τῶν Ἀποστόλων ἐκκλη-
 σίας, ἐν ταῖς προτέροις συλλογαῖς, τὰς ἀποδεί-
 ξεις διελήφαμεν. Φέρε δὲ ἡμεῖς παρόντι
 ἡδὴ καὶ τὰ μὲν τῶν ἀνάληψιν αὐτῆς διαση-
 μέθα ἰαμῶν ἐκ τῶν θεῶν ἀποσημαίνοντες ἱε-
 ραγμαμάτων, τὰ δὲ ἕξωθεν προσηγοριῶν τε
 καὶ κατὰ μνημονεύσασθαι ὑπομνημάτων.

QUÆCUMQUE à nobis Ecclesia-
 sticam Historiam scribere aggre-
 dientibus, tanquam in proœmio præ-
 notari oportuit, tum de Divinitate
 Verbi, & de vetustate doctrinæ no-
 stræ atque Evangelicæ vivendi formæ:
 tum de recenti ejusdem Servatoris ad-
 ventu, de passione & de Apostolo-
 rum electione, superiore libro com-
 plexi sumus, adjectis quanta fieri potuit
 brevitate probationibus. Nunc verò
 quæ post ejus ascensionem subsequuta
 sunt, in hoc libro dispiciamus, par-
 tim ex sacris literis petita, partim et-
 iam ex aliis monumentis, quorum
 suo loco ac tempore mentionem fa-
 cturi sumus.

CAPUT I.

De his quae Apostoli constituerunt post aduentum Christi.

Cum hoc cap. confer Ni-ceph. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6 lib. 2.1

P R I M U M igitur in locum proditoris Judae Apostolatam fortitus est Matthias, qui (ut superius dictum est) unus ex Domini Discipulis fuit. Mox septem spectatae virtutis viri per precationem manusque impositionem Diaconi ab Apostolis constituti sunt, qui Ecclesiae ministerium exhiberent. Quorum ex numero fuit Stephanus, qui statim post ordinationem, quasi ad hoc tantummodo ordinatus fuisset Diaconus, primus omnium post mortem Domini, ab ipsis qui Dominum occiderant Judaeis, lapidibus est obrutus; atque ita primus inter nobilissimos Christi martyres respondentem nomini suo coronam retulit. Tunc etiam Jacobum qui frater Domini dicebatur, eo quod esset Iosephi filius: siquidem Iosephus Christi pater fuit, cui Maria Virgo desponsa, priusquam nuberent, ex Spiritu Sancto praegnans reperta est, ut sacrosancta Evangeliorum docet historia: hunc, inquam, Jacobum qui ob eximiam virtutem Iustus ab antiquis cognominatus est, Hierosolymitanae Ecclesiae Episcopatum primum accepisse perhibent. Clemens certe in sexto Institutionum libro ita tradit. Ait enim post Servatoris ascensum Petrum, Jacobum & Joannem quamvis Dominus ipsos ceteris praeulisset, non idcirco de primo honoris gradu inter se contendisse, sed Jacobum cognomine Iustum Hierosolymorum episcopum elegerit. Idem in septimo eiusdem operis libro haec de illo etiam dicit: Jacobo, inquit, Iusto & Joanni & Petro Dominus post resurrectionem scientiae donum impertit. Quod illi ceteris Apostolis, hi vero septuaginta Discipulis, quorum unus fuit Barnabas, tradiderunt. Ceterum duo fuere Jacobi; alter cognomento Iustus, qui ex templi fastigio praecipitatus & a fullone fuste percussus interit: alter qui capite truncatus est. Porro Iacobi illius Iusti meminit etiam Paulus, ita scribens: Alium autem ex Apostolis vidi neminem praeter Iacobum fratrem Domini. Iisdem temporibus quaecumque Servator noster Osdrocnorum Regi promiserat, ad effectum perducta sunt. Thomas enim di-

Gal. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τῆς μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν Χριστῶν ἡδυναζωμένη τῶν Ἀποστόλων.

Π ρ ῶ τ ο ῦ τ ἰ γ α ρ ρ ῶ ἰ ε ἰ ς τ ῶ ν Ἀποστόλων πάντι τὸ πνεῦμα ἰ ἐδά κληρέται Ματθίας, εἰς ἡ αὐτὸς ὡς δεδήλωται, τῶν τῶ Κυρίῃ χρομόνος μαθητῶν. καθίσταται δὲ δι' εὐχῆς καὶ χερῶν ἐπιθέσεως τῶν ἀποστόλων εἰς διακονίαν, καὶ πρεσβείας ἐνεκα τῶ κοινῶ, ἄνδρες δεδοκιμασμένοι τὸν δριμυτὸν ἐπά οἱ ἀμφὶ τὸν Στέφανον ὅς ἡ πρῶτος μετὰ τὸν Κύριον, ἀματῆ χειροτονία, ὡς περ εἰς αὐτὸ τῶτο πνευματικῶν, λίθοις εἰς θάνατον πρὸς τὸν Κύριον τόνων βάλλαται. καὶ ταῦτα πρῶτως τὸν ἀπὸ Φερώνου μὲν τῶν ἀξιολογῶν ἔχει μαρτύρων ἀποφείσθαι ἐπέφανον. τότε δὴ τὰ καὶ Γάκωβον τὸν ἔ Κυ εἰς λεγόμην ἀδελφόν, ὅτι δὴ καὶ ὄδει ἔ Γω σὴφ ὠνόμασο παῖς. ἔ δὲ Χειρῶ πατῆρ ὁ Γω σὴφ, ὡ μνησθεῖσα ὁ παρθένου, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτῶ, ἐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου, ὡς ἡ ἱερά τῶν ἐναγγελίων διδάσκει γραφῆ. τῶτον δὴ οὖν αὐτὸν Γάκωβον, ὁ καὶ δίκαιον ἐπὶ κλην οἱ παλαιὸν δι' ἀρετῆς ἐκαλοῦντο προερέματῶ, πρῶτον ἐξορέσει τῆς ἐν ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας τὸν τῆς Ἐπισκοπῆς ἐχειρῶθῆναι θρόνον. Κλήμης δὲ ἐν ἐκτῶ τῶ ἱστορικῶν γράφων ὡς δὲ παρίσσει. Πέτρον γὰρ φησὶ καὶ Γάκωβον καὶ Γωάννη μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῶ σωτῆρ, ὡς αὐτὸ καὶ τῶ Κυρίῃ πνευματικῶν, μὴ ἐπιδικάζεσθαι δόξης, ἀλλ' Γάκωβον τὸν δίκαιον ἐπίσκοπον ἱεροσολύμων ἐλέσθαι. ὁ δὲ αὐτὸς ἐν ἐβδόμῳ τῆς αὐτῆς ἱστορίας, ἐπὶ ταῦτα φησὶ αὐτῶ φησὶν. Γάκωβος τῶ δίκαιος καὶ Γωάννη καὶ Πέτρος μετὰ τὴν ἀνάστασιν παρέδωκε τῶν γνώσιν ὁ Κύριος ἔτοι τοῖς λοιποῖς Ἀποστόλοις παρέδωκεν. οἱ δὲ λοιποὶ Ἀπόστολοι τοῖς ἐβδομήκοντα, ὧν εἰς τῶν καὶ Βαρνάβας, δύο δὲ γεγονόσιν Γάκωβοι. εἰς ὁ δίκαιος, ὁ καὶ ἔ πτερυγία βληθείς, καὶ ὑπὸ κναφέως ἐξέλαπη γαίς εἰς θάνατον ἕτερο δὲ ὁ παραβουθεῖς, αὐτῶ δὲ τῶ δίκαιος καὶ ὁ Παῦλος μνημονοῦει γράφων ἕτερον δὲ τῶν Ἀποστόλων ἐκ εἶδον, εἰ μὴ Γάκωβον τὸν ἀδελφόν τῶ Κυρίῃ. ἐν τῶτοις καὶ τῶ τῶ σωτῆρ ἡμῶν πρὸς τὸν τῶν ὁσσηνῶν βασιλεῖα τέλει ἐλαμβάνει ὑποχρέσεως. ὁ γοῦν Θωμᾶς τὸν θαδ-

δαιόν κινήσει θεοδώρα, ἡπὶ τὴν Ἐδεσσαν κήρυ-
 κα καὶ εὐαγγελιστὴν τῆς περὶ τῆς Χειρῆς διδασκα-
 λίας ἐκπεμπει, ὡς ἀπὸ τῆς εὐρεθείσης ἀυλοῦ δι-
 γραφῆς μικρῶ παρῶθεν ἐδηλώσαμεν. ὁ δὲ
 τοῖς τόποις Ἰπείας, τὸν τε Ἀγθαρον ἰάται
 τῶ Χειρῆ λόφῳ, καὶ τὸν ἀυλοῦ πάντας τοὺς τῶ
 θαυμάτων παρὰδοξοὺς ἐκπλήθει· ἰκανῶς τε
 αὐτὸς τοῖς ἔργοις διαθείει, καὶ ἡπὶ σέβας ἀγα-
 γῶν τῆς τῆ Χειρῆς διωάμεως, μαθητὰς τῆς
 σωτηρίας διδασκαλίας κατεστήσατο· εἰσελθε-
 νῶ δὲ ἐκείνη ἡ πᾶσα τῶ Ἐδεσσηνῶν πόλις,
 τῆ τῆ Χειρῆς παρῶθεν ἀκείῳ παρῶσηγορία, καὶ
 τὸ τοῦτον ἡπὶ φερῶν δαίμα τῆς τῆ σω-
 τηρίας ἡμῶν καὶ εἰς αὐτὴν ἀνεργείας, καὶ ταύ-
 λα μὲν ὡς δὲ ἀρχαίων ἱστορίας εἰρηδῶ μετῶ-
 μῆρ δ' αὐτῆς ἡπὶ τὴν θείαν γραφῶν· ἡχομέ-
 νος δὲ ἂν ἐπὶ τῆς Στεφάνου μαρτυρία πρώτος
 καὶ μεγίστος πρὸς αὐτῶ Ἰεραίων καὶ τῶ Ἰεργ-
 σολυμοῖς ἐκκλησίας διώμῃ, μάλιστα τῶ
 μαθητῶν πλὴν ὅτι τῶν δώδεκα μόνων, ἀνα τὴν
 Ἰεραίων καὶ Σαμαρείαν διασπαρέων, ἰνὸς
 ὡς ὅσον ἡ θεία γραφῆ, διεληθῶν ἕως Φοινίκης
 καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, ἐπὶ μὲν ἔθνεσιν οἷοί τε
 ἦσαν τῶ τῆ πίστεως μέγα δίδοναι λόγῳ τοῦ μα-
 μόνους ἢ ἴσον Ἰεραίοις καὶ ἡγελλῶν τῆνικαδ-
 τα καὶ Παύλου ἐλυμαίνετο εἰσελθεῖ τότε τὴν ἐκ-
 κλησίαν, καὶ οἴκῳ τῶν πεισῶν εἰς πορῶν μῆρος,
 σύρων τε ἀνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ εἰς φυλακὴν
 παρὰδοξοῦ. ἀλλὰ καὶ Φίλιππος εἰς τῶ ἅμα
 Στεφάνῳ παρῶ χειρῶ ἐβίῳ εἰς τὴν διακονίαν,
 ἐν τοῖς διασπαρέσει ἡπὶ μὲν τῶ, κατεῖπον εἰς τὴν
 Σαμαρείαν· θείας τῆ ἐμπειρίας ὡν διωάμεως,
 κηρῶν πρῶτος τοῖς ἀυλοῦ τὸν λόφον ἑσάντη
 δ' αὐτῶ θεία σωτήριον χάρει, ὡς καὶ Σίμων ἁγίον
 Μαγον μὲν πλείων ἑτέρων ἀνδρῶν, τοῖς αὐτῶ
 λόγοις ἐλθῶν. ἡπὶ τῶ τῶ δ' ὁ Σίμων βε-
 βουμῆρος καὶ ἐκείνο καιρῶ τῶν ἡπατημῶν
 ἐκρεται γοητεία, ὡς ἰνὸς μέγα ἁγίον ἡγεῖσθαι
 εἶναι διωάμεν τῶ Θεῶ τότε δ' οὐ καὶ ὅσα
 τὰς ἑσάν τῶ Φίλιππος διωάμεν θεία τελε-
 μῆρας καὶ παρῶ τῶ παρῶδοξοποιίας, παρῶ
 δὲ ἁγίον καὶ μέγα λητῶ τῶν εἰς Χειρῆν πίσιν
 καὶ τυποκείναι, ὁ καὶ θαυμάζειν ἄξιον εἰς
 δευτῶ γνῶμῆρον πρὸς τῶν ἐπὶ καὶ νῦν τὴν ἀπ-
 ἐκείνη μιανῶ ἁγίον μελιῶν ἀρεσῶν· οἱ τῆ
 τῶ σφῶν παρῶ πατόρ τῶ μεθῶ, τὴν ἐκκλη-
 σίαν λοιμῶδες καὶ ψωραλίας νόσῳ δίκῳ

A vino quodam motus afflatu Thaddæum
 Christianæ doctrinæ præconem & nun-
 tium Edessam misit; ut ex monumentis
 ibidem repertis paulo superius ostendi-
 mus. Hic cum ad ea loca pervenisset &
 Agbarum in Christi sanavit nomine, &
 omnes ejus regionis incolas miraculo-
 rum novitate perculit. Cumque illos
 hujusmodi admirandis operibus fatis
 præparasset, & ad cultum veneratio-
 nemque divinæ Christi potentie per-
 duxisset, tandem salutaris doctrinæ
 auditores reddidit. Abhinc univerſa
 Edessenorum civitas, quippe quæ non
 vulgare Servatoris nostri erga se bene-
 volentia indicium possideat, ejus no-
 mini hæcenus dicata permansit. Et
 hæc quidem ex veterum monumentis
 desumpta sunt. Nunc ad divinam Scri-
 pturam transcamus. Post martyrimum
 Stephani, cum prima eademque gra-
 vissima Judæorum persecutio adversus
 Hierosolymitanam ecclesiam coorta
 esset, cunctis Christi Discipulis præter
 duodecim Apostolos per Judæam Sa-
 mariamque dispersis; nonnulli eorum
 usque ad Phœnicem & Cyprum & An-
 tiochiam progressi (ut sacra testatur
 Scriptura) fidei Christianæ sermonem
 gentibus quidem nondum communi-
 care audebant, sed solis Judæis illum
 prædicabant. Qua tempestate Paulus
 etiam tum ecclesiam infestabat, in æ-
 des fidelium irrumpens, & viros cum
 mulieribus inde abstractos custodiae
 mancipans. Tunc etiam Philippus
 unus ex iis qui cum Stephano ad Dia-
 conatus officium fuerat electus, fu-
 gens cum cæteris Samariam descendit,
 & divina plenus virtute, ver-
 bum Dei primus incolis nuntiavit.
 Tanta porro vis divinæ gratiæ ipsi ad-
 erat, ut Simonem Magum aliosque
 innumerabiles prædicationibus suis ad
 se pertraxerit. Hic Simon tunc tem-
 poris celeberrimus, tantam auctori-
 tatem adeptus erat apud eos quos
 præstigiis suis deceperat, ut magnam
 Dei Virtutem ipsum esse existimarent.
 Idem tamen obstupefactus miraculis
 quæ Philippus divina virtute perpetra-
 bat, callidè irrepit, fidemque in
 Christum hæcenus simulavit, ut Ba-
 ptisimum susciperet. Quod quidem
 etiamnum fieri ab his qui terribilissimam
 ejus sectam profitentur non sine admi-
 ratione cernimus: qui more paren-
 tis sui in ecclesiam tanquam pestis aut
 lepra quadam irrepentes, gravissi-

mum damnum inferunt iis quibus pe-
 simum illud & immedicabile venenum
 quod mentibus occultant instillare po-
 tuerint. Ac plerique jam eorum ab ec-
 clesia ejecti sunt, cum fraus ipsorum
 detecta esset: quemadmodum Simon
 quoque ipse à Petro tandem deprehen-
 sus debitas pœnas dedit. Porro cum sa-
 lutaris Evangelii prædicatio novis quo-
 tidie incrementis augeteretur, divina
 providentia quemdam ex proceribus
 Ethiopum Reginae in Judeam addux-
 it: quippe moris est etiamnum illis
 gentibus muliebri imperio gubernari.
 Qui cum à Philippo caelesti visione ad-
 monito primus ex gentibus divini ver-
 bi mysteria percepisset, totius orbis
 fidelium primitiæ factus; inde in pa-
 triam reverfus, Dei notitiam & Serva-
 toris nostri salutarem in terras adven-
 tum primus prædicasse fertur. Atque
 ita per ipsum completa est Prophetae
 prædictio quæ sic habet: *Æthiopia*
 præveniet manum ejus Deo. Interea
 Paulus vas illud electionis, non ex ho-
 minibus nec per homines, sed per re-
 velationem Jesu Christi, & Dei Patris
 qui illum suscitavit à mortuis, Aposto-
 lus constituitur, caelesti visione ac voce
 quæ tempore illius revelationis ad
 ipsum delata est, ad hunc honorem vo-
 catus.

1678

С А Р Η Τ II.

Quomodo Tiberius affectus sit, cum res à Christo gestas Pilatus ei retulisset.

Cum hoc cap. confert Nicephor. cap. 8. lib. 2

CUM admiranda Servatoris nostri
 resurrectio ejusdemque in caelum
 ascensio omnium penè sermonibus
 jam pervulgata esset, quoniam vetus
 hæc erat consuetudo Provinciarum
 Rectoribus, ut quidquid novi apud
 ipsos contigisset, Imperatori nuntia-
 rent, ne quid ipsum lateret: Pilatus
 de resurrectione Servatoris nostri Jesu
 Christi, cujus per universam Palæsti-
 nam celebris erat fama, ad Tiberium
 Principem retulit: multa quoque alia
 ejusdem miracula se auditu accepisse
 significans, & qualiter ad vitam den-
 uo revocatus, à plerisque jam Deus
 haberetur. Ac Tiberium quidem rem
 ad Senatum detulisse perhibent, sed
 Senatum hujusmodi relationem asper-
 natum esse: specie quidem eo quod Sen-
 atus auctoritas ad id non expectata vi-
 debatur, cum tamè vetus lex esset apud

Α Ἰσδορόμοιοι, τὰ μέγιστα λυμαινόμενοι τὰς
 οἰς ἐναπομάξασι οἰοῦντες ἀνείν τὸν ἐν αὐτοῖς
 ἀποκεκρυμμένον δυσάλθη καὶ χαλεπὸν ἰόν. ἡδὴ
 γένοι πλείους τέτων ἀπεώδησαν, ὁ ποῖός τις
 εἶεν τῶ μοχθηρίαν ἀλόντες. ὡς περ οὐ καὶ ὁ
 Σίμων αὐτὸς πρὸς τὸ Πέτρον καταφωραθεὶς
 ὡς ἰὼ, τὴν ἀποσπῆκσαν ἐπέλεμωείαν. ἀλλὰ
 γὰρ εἰς αὐξήσαν ὁ σημεῖρα ἀπερίον ὁ τὸ σωτη-
 ρίον κηρύττω, οἰκονομία τις ἡ γὰρ ἀπὸ τῆ
 Αἰθιοπῶν ἡς τῆ αὐτοῦ βασιλίδος, κατὰ πλά-
 τειον ἐβ. ἰσὸ γυναικὸς ἔθνος εἰσέπιν ἰσὸ
 βασιλοδομένον, δυνάστην ὄν πρῶτον ἐξ ἔθνων
 πρὸς ἔ Φιλίππε δι Ἰπφαναίας τὰ τὸ θεῖα
 λόγος ἔργα μέγα ἰσὸ. τῶ τε ἀνά ἡν οἰκισ-
 νη πῶν ἀπαρχῶν ἡρώδης, πρῶτον κατέ-
 χει λόγῳ Ἰπφ τὴν πάτειον παλαιοστήσασα
 γῶ, εὐαγγελισσασθί τῶ τε τῶν ὅλων θεῖα
 γῶσιν, καὶ τὴν ζωοποιὸν εἰ ἀνθρώπους τε σωτήρος
 ἡμῶν Ἰπφημίαν. ἔργω πληρωθείσης δι αὐτῆ
 τῆ Αἰθιοπία ἀπεφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῶ θεῶ,
 ἀπεκχέσης ἀπεφθῆσας. Ἰπφ τῆ τοῖς Παύλος
 τὸ τῆ κλογῆς σκεῖ, ὅσα ἐξ ἀνθρώπων ἐδῆ
 C δι ἀνθρώπων, δι ἰσὸ καλυψέως δ' αὐτῆ Ἰησὺ
 Χριστὸ καὶ θεῖα πατρός, τὸ ἐγείραντος αὐτὸν
 ἐκ νεκρῶν, Ἀπόστολῶ ἀναδείκνυται, δι ὅπα-
 σίας καὶ τῆς κτ' τὴν ἰσὸ καλυψέως ἐραγῆς φω-
 τῆς, ἀξιοθεῖς τῆς κλήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ὅπως Τίβεριος ὑπὸ Πιλάτου τὰ περὶ τῆς Χριστοῦ διδραχμῆς ἐκινήθη.

ΚΑΙ δὴ τῆς ἀδρόξεως τῆ σωτήρος ἡμῶν
 ἀναστάσεως τε καὶ εἰς ἐραγῆς ἀναλήψεως
 τοῖς πλείστοις ἡδὴ ἀπεβόητος κατεσώσης, πα-
 λαίῳ κεκερηκότῳ ἔθνος τοῖς τῶ ἔθνων ἀρ-
 χῆσι, τὰ περὶ τοῖς κακοδομέμενρα τῶ
 τῶ βασιλείον δὲ τῶ Ἰπφκατένισημαί-
 νων, ὡς ἀν μὴ ἐν αὐτὸν διαδιδράσκει τῶ γι-
 νομένων, τὰ περὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστά-
 σεως τῆ σωτήρος ἡμῶν Ἰησὺ Χριστὸ εἰς πάν-
 τας ἡδὴ καθ' ὅλης παλαιστῆς βεδουμήρα,
 Πιλάτῳ Τίβερειῳ βασιλεῖ κοινῶται, ὡς τὰς
 τε ἄλλας αὐτῆς πύθωρῳ τεραλείας, καὶ ὡς
 ὅτι μὴ θάνατον ἐκ νεκρῶν ἀναστάς, ἡδὴ
 θεός ἐναι περὶ τοῖς πολλοῖς ἐπεπίσθη. τὸν
 δὲ Τίβερειον ἀνεπέκειν μὴ τῆ συκλήτῳ,
 ἐκείνῳ τ' ἀπώσασι φασὶ τὸν λόγον. τῶ
 μὴ δοκεῖν, ὅτι μὴ ἀπεστέρῳ αὐτῆ τῆτο δο-
 κημάσασα

TIBERIUS.

κινάσασα ἢν παλαιῶ νόμῳ κεκορηκότος, μὴ
 ἄλλως ἢ καὶ τῶν Ῥωμαίων θεοποιεῖας, μὴ ἔχι
 ψήφαι καὶ δόγματι συκλήτης τῆ δ' ἀληθείας, ὅτι
 μὴ ἵτης ἔξ ἀνθρώπων ἐπικρίσεως τε καὶ συστά
 σεως, ἢ Σωτήριος ἔξ θεῶν κηρύγματι ἔδειτο
 διδασκαλία. ταύτης δ' οὐκ ἀποσαμένης τὸν
 πρῶτον ἀφελθέντα πρὸς τὸν Σωτήριος ἡμῶν λόγον τῶν
 Ῥωμαίων βελήης, Ἰὸν Τιβέριον ἢν καὶ πρῶτον εἰ
 χε γνάμην τηρήσαντα, μηδὲν ἀτοπον καὶ τῆς ἔ
 Χριστῶ διδασκαλίας ἐπινοήσαντα. Ταύτην
 λικανὸς τῶν Ῥωμαίων νόμῳς ἠκρίστικῶς. ἀνήρ
 τὰ τε ἄλλα ἐνδοξῶς, καὶ τῶν μαλιστα ἐπὶ Ῥω
 μαιῶν λαμπρῶν, ἐν τῇ γραφείῳ μεν ἀνώγει Ῥω
 μαιῶν Φωνῆ, μετὰ ἀληθείῃς ἢ καὶ ἐπὶ ἡν ἐλλάδα
 γλώτῃαν ὑπὲρ χριστιανῶν ἀπολογία, τίθησι καὶ
 λέξιν ἔτον ἰσραὴν Ἰὸν πρῶτον. ἢ καὶ ἐκ τῆς γρῆ
 σεως διαλεχθῶμεν Ἰὸν ἰουδαίων νόμων. παλαι
 ὄν ἢ δόγμα, μηδὲν ἄνα Θεὸν ὑπὸ βασιλείῳς κα
 θιερεῖας, πρὶν ὑπὸ τῆ συκλήτης δοκιμαθῆναι.
 Μάρκος αἰμίλιος ἔτος πρὸς εἰδὼλες πε
 ποίηκεν ἀδέρην. καὶ ἔστο ὑπὲρ ἔμῃ λόγῳ πε
 ποίηται, ὅτι παρ' ἡμῶν ἀνθρωπεία δοκιμῆ ἢ
 θεότης διδόμεται, ἀλλ' ἢ ἀνθρώπων Θεὸς δέξῃ,
 Θεὸς ἐγένετα. ἔτος κατὰ γε τῆτο, ἀνθρώπων
 Θεῶ ἰλεων εἶνα πρῶτον ἔκει. Τιβέριος οὐκ ἔφ
 ἔ τὸ τῶν χριστιανῶν ὄνομα εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυ
 θεν, ἀφελθέντος ἀπὸ τῆ παλαιῆς ἔξ δόγμα
 τος τῆτο ἐνθα πρῶτον ἔξ ἔξ τῆ συκλήτης ἀνε
 κοινώσατο. δῆλος ὢν ἐκείνοις, ὡς τῶ δόγματι
 δέξῃ κείνη ἢ συγκλήτης ἐπεὶ ἐκ αὐτῆ δεδο
 κίμακας, ἀπώσατο ὅ ἢ ἐν τῇ αὐτῆ ἀποφάσει ἐ
 μινεν, ἀπειθήσας θάνατον τοῖς τῶν χριστιανῶν
 κατηγόρησι τῆς ἐρανίῃς πρῶτον καὶ οἰκονο
 μίαν τῆτ' ἀπὸ πρῶτον νομῶ βαλλομένης, ὡς ἀν
 ἀπῶραδοπίως δεχθῶς ἔχων ὅ τῆ εὐαγγελίῃς
 λόγῳ, παντ' ἀχόσε γῆς διαδράμοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ὅπως εἰς πάντα τὸν κόσμον ἐν βραχεὶ γρῆσι διαδραμεν ὅ
 πρὸς τῶ χριστῶ λόγῳ.

Ὅτω δῆτα ἐρανίῳ δυνάμει καὶ συνε
 γία, ἀδρῶς οἶα πρὸς ἡλίας βολῆ,
 τῶν σύμπασαν οἰκονομίῳ ὁ Σωτήριος
 κατηγάγε λόγῳ. ἀντὶκα ταῖς θεῖαις ἐ
 πομῆρος γραφαῖς, ἐπὶ πᾶσαν πρῶτον τὴν
 γῆν ὁ φθόγῳ τῶν θεασεῖων εὐαγγελί
 σῶν αὐτῆ καὶ Ἀποστόλων, καὶ εἰς τὰ περὶ
 τῆ οἰκονομίας τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ δῆτα ἀνα
 πάσας πόλεις τε καὶ κώμας, πληθυσῆς

A Romanos ne quis absque decreto Se
 natus pro Deo haberetur : re autem
 ipsa eo quod salutaris divinæ doctrinæ
 prædicatio auctoritate & auxilio ho
 minum minimè indigeret. Cùm igitur
 Senatus relationem de Servatore
 nostro ita ut dictum est repudiasset ,
 Tiberius tamen in pristina sententia
 perseverans, nihil adversus doctrinam
 Christi durius molitus esse dicitur.
 Hæc Tertullianus vir legum Roma
 narum peritissimus & inter Latinos
 Scriptores celeberrimus, in Apologia
 ab ipso quidem Latinè conscripta ,
 postea verò in Græcum sermonem
 translata prodit his verbis. Ut , in
 quit , de origine aliquid retractemus
 ejusmodi legum : vetus erat decretum
 ne qui Deus ab Imperatore consecra
 retur, nisi à Senatu probatus. Scit M.
 Æmilius de Deo suo Alburno. Facit
 & hoc ad causam nostram, quod apud
 vos de humano arbitratu Divinitas
 pensatur. Nisi homini Deus placuerit ,
 Deus non erit. Homo jam Deo
 propitius esse debet. Tiberius ergo
 cujus tempore nomen Christianum in
 sæculum introivit, annuntiatum sibi
 ex Syria Palæstina quæ veritatem il
 lius divinitatis revelarat , detulit ad
 Senatum cum prærogativa suffragii sui.
 Senatus quia non ipse probaverat
 respuit : Cæsar in sententia mansit,
 comminatus periculum accusatoribus
 Christianorum. Hactenus Tertullia
 nus. Quam quidem sententiam cele
 stis providentia Tiberii Cæsaris menti
 idcirco infuderat , ut Evangelii sermo
 qui tunc primùm nasci cœperat , abs
 que ullo impedimento per universum
 orbem spargeretur.

CAPIUT III.

Quomodo Christi doctrina per universum or
 bem brevi dispersa sit.

Vide Ni
 cephor.
 lib. 2.
 cap. 8.

ITA opitulante cælesti virtute , sa
 lutaris Dei sermo tanquam Solis
 radius universum terrarum orbem su
 bito illustravit , & prout in sacris li
 teris prædictum fuerat , in omnem
 terram exivit sonus Evangelistarum
 simul & Apostolorum , & usque ad
 fines terræ verba eorum. Per o
 mnes igitur civitates & vicos Eccle
 siæ infinita hominum multitudine
 abundantes, velut aræ quadam fru
 F

gibus refertæ, brevi congregatæ sunt. Et qui propagato à majoribus errore, superstitioso Dæmonum cultu quasi vetusto quodam morbo constricti tenebantur, hi Christi virtute per prædicationem simul & miracula Discipulorum ipsius, tanquam à sævissimis Dominis liberati & gravissimis vinculis soluti, Deorum quidem turbam à Dæmonibus invecam respuebant, unum autem Deum esse omnium rerum opificem confitebantur. Quem quidem sacris veræ pietatis ritibus, per divinam modestamque religionem quam Servator noster in humanum genus invexerat, colebant. Cum ergo Dei gratia jam in reliquis quoque nationes sese diffunderet, primusque in urbe Palæstinæ Cæsarea Cornelius cum universa familia visione quadam divina Petrique ministerio fidem in Christum esset amplexus, & complures alii ex Gentilibus Antiochiæ idem fecissent, quibus dispersi in illa Stephani persecutione Discipuli Verbum Dei prædicaverant: florente tum & vigente Antiochenorum Ecclesia, in qua plurimi simul congregati aderant, tum ab Hierosolymis Prophetæ, quibuscum Paulus fuit & Barnabas, tum alii fratres numero haud pauci, Christianorum nomen ibi tunc primum tanquam ex ameno ac fecundo cespere exortum est. Sub id tempus Agabus quidem unus ex Prophetis qui illic aderant, famem futuram prædixit: Paulus verò & Barnabas Hierosolymanam destinati sunt, ut fratrum penuriam suo ministerio sublevarent.

A άλλωνος δίκην, μυριάσθροι καὶ παμπληθείς ἀθρόως ἐκκλησίασιν ἐσηήκεσαν οἷτε ἐκ προγόνων διαδοχῆς καὶ τῆς ἀνεκαθεν πλάνης, παλαιᾷ νόσῳ δεισιδαιμονίας εἰδώλων τὰς Ἰουχαῖς πεπέδημένοι, ὡς ἐς τῆς τῆς Χειρὸς ἐδωμάμεως διὰ τῆς τῆς Φοίτητῆρ αὐτῆς διδασκαλίας τε ὁμῆ καὶ ὡς ἀδοξοποιίας, ὡς περ δεινῶν δεσποτῶν ἀπηλλαγμένοι, ἐργῶν τε χαλεπότητων λύσιν ἐνθάδῃ, πάσης μὲν δαιμονικῆς κατέπιπον πολυθείας· ἕνα ὃ μόνον εἶναι Θεὸν ὁμολόγησεν τὸν τῆς συμπάντων δημογόνῳ Ἰετὸν τε αὐτὸν θεσμοῖς ἀληθῆς εὐσεβείας, δι' ἐνθὺς καὶ σώφρονος θεοσεβείας τ' ὑπὸ θεοῦ τῆρος ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων βίῳ καταστροφείσης ἐγγεραίον. ἀλλὰ γὰρ τὸ χαλεπὸς ἢ δὴ τῆς θείας καὶ Ἰπὶ τὰ λοιπὰ χειροῦς ἔθνη, καὶ πρῶτε μὲν καὶ τὴν τῶν παλαιπῶν καὶ σάραϊαν Κορηλίῃς σὺ ὅλω τῶ οἴκῳ δι' Ἰπὶ φανείας θεοσεβείας ὑπερβείας τε Πέτρος, τὴν εἰς τὸν Χειρὸν πίσει κατὰ δεξιάμους πλείσων τε καὶ ἄλλων ἐπ' Ἀλιόχειας ἐλλήνων, οἷς οἱ καὶ τὸν θεὸν Στεφάνος διωκτὸν διασπαρήνης ἐκινῶσαν ἀνθέσης ἀρεῖ καὶ πληθύσης τ' καὶ Ἀλιόχειαν ἐκκλησίας, ἐν ταύτῳ τε Ἰπὶ παρῆτων πλείσων ὅσων τῶν τε διπὸ Γερροσολύμων παροφῶτων, καὶ σὺ αὐτοῖς Βαρνάβας καὶ Παῦλος, ἐτέρε τε πλείσας ἐπὶ τέτοις ἀδελφῶν, ἢ χριστιανῶν παροσηγορία τότε πρῶτον αὐτοῖσι ὡς περ ἀπ' ἐυθαλῆς καὶ γονίμης γῆς ἀναδίδεται, καὶ Ἀγαθῶ μὲν εἰς τῶν σωόντων αὐτοῖς παροφῶτων, ὡς ἐ μέλλειν ἔσεσθαι μὲν παροφῶτων Παῦλος ὃ καὶ Βαρνάβας, Ἰπὶ πηρήσιο μὲν τῶν ἀδελφῶν ὡς ἀπέμπον) διακονία.

CAPUT IV.

Quomodo post mortem Tiberii Cajus Agrippam Iudaorum Regem constituit, & Herodem perpetuo exilio damnavit.

Ad hoc & proxime sequens cap. refer caput Niceph. 9. lib. 2.

INTEREA Tiberius cum duobus circiter ac viginti annis imperasset, extremum diem obiit. Cui succedens Cajus Judææ Regnum statim tradidit Agrippæ, Regemque illum tum in Philippi, tum in Lyfania tetrarchia constituit. Nec multo post Herodis quoque tetrarchiam eidem donavit, cum Herodem perpetuo exilio damnasset, una cum uxore ipsius Herodiade ob varia scelera debito supplicio affectum, ut testatur etiam Josephus. Hic est Herodes qui Servatoris nostri passioni interfuit,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Ὡς μὲν Τιβέριον Γαίῳ Ἰουδαίων βασιλεῖαν ἀπέπρωτον Ἡρώδῳ διδόναι ζῆμιώσας φύγη.

DI Tiberius μὲν οὐκ ἀμφιτὰ δύο καὶ εἴκοσι βασιλεύσας ἔτη, τελευτᾷ μὲν ὃ τρίτον Γαίῳ τῆν ἡγεμονίαν ἀδαλαβῶν, ἀντὶκα τῆς Ἰουδαίων δερχῆς Ἀγρίππα τὸ διάδημα περικτίθησιν, βασιλεῖα καταστήσας αὐτὸν τ' τε Φιλίππου καὶ τῆς Λυσανίῃς τετραρχίας. ὡς ἐς αἷς μετ' εἰ πολὺν χρόνον αὐτὸς καὶ τῆν Ἡρώδῃς τετραρχίαν ὡς ἀδίδωσιν. αἰδῶ φύγη τὸν Ἡρώδῳ (ὡς δὲ ἡ ὁ καὶ τὸ παθῶν ἔστω τῆς) σὺ καὶ τῆ γυναίκα Ἡρωδιάδι, πλείσων ἕνεκα ζῆμιώσας αἰ-

C. CALIGULA.

Ἰωάν. μάρτυς Γεώργιος καὶ τέτων καὶ δὴ τέτον Φίλων ἐγνωρίζετο, πλείστοις ἀνὴρ ἕ μόνον τῶν ἡμετέρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἐξωθεν ὀρωμένων παιδείας ἑπισημότατος. τὸ μὲν οὖν χροσ ἀνεκαθεν ἐβραϊὸς ἦν. τῶν δ' ἐπ' Ἀλεξανδρείας ἐν τέλει διαφανῶν, ἐδενὸς χεῖρων. περὶ μὲν ἐν ταῖς θεαῖς καὶ πάτραια μαθήματα, ὅσον τε καὶ πηλίκον εἰσενήνεκται πόνον, ἐρῶ πασι δ' ἦλος καὶ ἀεὶ τὰ φιλόσοφα καὶ ἐλευθερία τῆς ἐξωθεν παιδείας οἷος πρὸς ἡν, ἐδεν δεῖ λέγειν. ὅ τε καὶ μάλιστὰ τὴν καὶ πλάτωνα καὶ πυθαγόραν. ἐζηλωκῶς ἀγαθῶν, διενεγκεῖν ἀπάντας τὰς καθ' ἑαυτὸν ἰσορεῖται.

A Hujus porro Imperatoris temporibus floruit Philo, vir a plurimis non modo nostrorum verum etiam Gentilium maximo in pretio habitus. Erat hic Hebraeus quidem origine, splendore generis ac dignitate nulli apud Alexandriam concedens. In divinis vero & patrii disciplinis quantoperè elaboraverit, res ipsa declarat. Ad hæc in Philosophia & humanioribus literis quantus fuerit, nihil attinet dicere: quippè cum in Platonica ac Pythagorica Philosophia quam præcipuè sectatus est, omnes sui temporis superasse memoretur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ὡς Φίλων ὑπερ Γεραίων πρεσβείαν ἐπέταλε πρὸς Γάιον.

CAPUT V.

Quomodo Philo legationem pro Judæis suscepit ad Cajum.

ΚΑὶ δὴ τὰ καὶ Γάιον ὄντα Γεραῖοις συμβεβήκα πέντε βιβλίους ἀποδίδωσι, ὁμοίαν τὴν Γαίῃ διεξιῶν φρενοδραβείαν, ὡς Θεὸν ἑαυτὸν ἀναγορεύσαντα καὶ μυρία περὶ τὴν δεχρὴν ἐνυδρῖσαντα. τὰς τε κατ' αὐτὸν Γεραίων ταλαιπωρίας, καὶ μὲν αὐτὸς ὁ Φίλων στείλα μὲν ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων πόλεως ὑπερ τῶν καὶ τῶν Ἀλεξανδρείαν ὁμοειδῶν ἐποιήσατο πρεσβείαν ὅπως τε ἐπὶ τῆς Γαίῃ κατασας ὑπερ τῶν πατρῶν νόμων, ἐδεν ἢ πλέον γέλωτα καὶ διασευῶν ἀπηνέγκατο, μικρὸν δ' εἶν καὶ τὸν περὶ τῆς ζωῆς ἀνατλας κίνδυνον. μέμνηται καὶ τῶν ὁ Γεώργιος ἐν ὀκτωκαιδεκάτω. τὸ δεχαιολογίας, καὶ ἀλέξιν ταῦτα γράφων καὶ δὴ σάσεως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ χρομένης Γεραίων τε τοῖς ἐνοικῆσι καὶ ἑλλήνων, τρεῖς ἀφ' ἑκατέρας τῶν σάσεως πρεσβυταὶ αἰρεθέντες, παρήσαν ὡς τὸν Γάιον. καὶ ἦν γὰρ τῶν Ἀλεξανδρείων πρεσβυτων εἰς Ἀπίων, ὅς πολλὰ εἰς τὰς Γεραίας ἐβλασφήμησεν, ἀλλὰ ἰελέγων, καὶ ὡς τῶν Καίσαρος ἡμῶν ἀειρωδέν πάντων γουῶ ὅσοι τῆ Ῥωμαίων δεχρὴ ὑποτελεῖς εἰς, βωμῶς τῶ Γαίῳ καὶ ἀεὶ ἰδρυμένων, ἵα τε ἀλλα ἐν πασῖν αὐτῶν ὡσπερ τὰς Θεῶς δεχομένων, μόνος τὸς δὲ ἀδοξον ἠγάδα ἀνδρῶσι ἡμῶν, καὶ ὁρκιον αὐτῶ τὸ ὄνομα ποιείας. πολλὰ καὶ χαλεπὰ Ἀπίωντα εἰρηκότα, ὑφ' ὧν δεθῆναι ἠλπίζε τὸν Γάιον καὶ εἰκὸς ἦν, Φίλων ὁ πρεσβυτων τῶν Γεραίων τῆς πρεσβείας, ἀνὴρ τὰ πάντα ἐνδοξος, Ἀλεξανδρεῖς

Hic quot & quante calamitates imperante Cajo Judæis contigerint, quinque libris complexus est. In quibus tum insaniam Caji commemorat, qui se Deum ipse renuntiasset, & subditos infinitis contumeliis affecisset: tum miseras Judæorum sub illius imperio prosequitur, & quam ipse pro suis popularibus Alexandriæ degentibus in urbe Romæ obijt legationem: & quomodo cum apud Cajum pro patrii legibus & institutis disseruisset, nil præter risum & ludibrium retulit, parùmque abfuit quin capitis discrimen subiret. Cujus rei Josephus etiam mentionem facit in octavo decimo Antiquitatum libro scribens his verbis: Orta, inquit, Alexandriæ seditione inter Judæos qui illic habitabant & Græcos, terni ex utraque parte legati ad Cajum Imperatorem missi sunt. Unus ex legatis Alexandrinorum erat Apion quidam qui plurima adversus Judæos convicia fundere consueverat, tum alia eis objiciens, tum quod Catarris cultum aspernarentur. Nam cum omnes qui Romano imperio subditi erant, aras ac templa Cajo statuerent, profusque illi tanquam Deo honorem haberent, soli, ajebat, Judæi turpe existimant statuas illi dedicare ac per nomen ejus jurare. Hæc & alia gravissima Apion cum dixisset, quibus Cajum exasperatum iri sperabat, Philo princeps legationis Judæorum, vir undecunque clarissimus, Alexandri Alabarchæ frater, haud

quaquam imperitus philosophia, ad respondendum ejus criminationibus se parabat. Verum prohibitus est à Cajo, iussusq; ut ab ipsius conspectu abscederet. Tantaque erat Cæsaris iracundia, ut nemo dubitaret quin Judæos gravissimè esset multaturus. At philo contumelia affectus cum discederet, circumstantibus Judæis dixisse fertur, bono ipsos animo esse oportere, cum Cæjus quidem ipsis succenseat, reipse vero Deum sibi hostem constituerit. Hæc Josephus. Sed & idem philo in eo libro quem de legatione sua conscripsit, quæ tunc temporis gesta sunt, singula accuratè refert. Ex quibus, omnis quamplurimis ea duntaxat apponam, quæ legentibus evidenter ostendant, has calamitates ob facinus illud quod in Christum admiserant, confestim nulla mora interposita Judæis contigisse. primum igitur narrat principatu Tiberii Augusti Sejanum quemdam in urbe Roma, qui tunc apud Imperatorem plurimum poterat, omni studio laborasse, ut gentem illam funditus perderet: in Judæa verò rilatum, cujus temporibus piculum illud adversus Servatorem nostrum commissum est, dum in templo Hierosolymorum, quod etiam tum stabat, præter morem institutumque Judæorum quippiam innovare tentasset, gravissimos motus concitasse.

CAPUT VI.

Quot mala Judæis obvenierint post Christi necem.

Huc refer
Niceph.
c. 10. l. 1.

NARRAT deinde quomodo post interitum Tiberii Cæjus cum Imperii Romani administrationem suscepisset, & alios quamplurimos innumeris affectis injuriis, & omnium maximè Judæos graviter afflixit. Quæ quidem breviter collecta ex ipsius Philonis verbis licet cognoscere. Ejusmodi, inquit, Cæji fuit temeritas ac potervia, cum adversus omnes, tum præcipue adversus Judæos. Quibus infensus omnes eorum profuechas ab Alexandrinorum urbe incipiens sibi vindicavit, & imaginibus ac statuis suis complevit. Nam cum alios statuas sibi dedicare sineret, ipse quodammodo eas sibi dedicare videbatur. Denique templum illud quod Hierosolymis intactum adhuc permanserat, & omni alylorum prærogativa donatum fuerat, in templum sui nominis commutavit, ut deinceps Jovis præsentis junio-

Aτε & Ἀλαβάρχη ἀδελφὸς ὦν, καὶ φιλοσοφίας ἐκ ἀπειροσ, οἷός τε ἰὼ ἐπ' ἀπολογία χερσίν τῶν κἀνηγορημένων διακλείει δὲ αὐτὸν Γάιος, κελεύσας ἐκ ποδῶν ἀπελθεῖν ἀπειροσ γῆς τῶν, Φανερός ἰὼ ἐλασόρδρος πεινὸν αὐτὰς. ὁ δὲ φίλων ἐξείσι ἀεὺ βελισμένῳ, καὶ φησὶ παρὸς τὰς Ἰεδαίας οἱ ἀεὶ αὐτὸν ἦσαν, ὡς χερὶ θάρρειν. Γαίος μὲν αὐτοῖς ὠργισμένῳ, ἐγὼ δὲ ἡδὴ τὸν Θεὸν ἀνὴ παρὲξ ἀγῶνος, ταῦτα ὁ Γάιος φησὶ καὶ αὐτὸς ὁ φίλων ἐν ἡ συνέγραψε πρὸς εἰς, τὰ καὶ μέρῳ ἀκρίβως τῶν τότε πρᾶχθῆτων. **B** αὐτὰ δηλοῖ ὡν τὰ πλείστα παρῆς, ἐκείνα μόνῳ ἀδελθόσομαι, δι' ὡν τοῖς ἐντυγχάνουσι παρὸς Φανὸς χηρήσεια δηλώσας τῶν ἀματεῖ καὶ εἰς μακροῖν, τῶν κατὰ τὴ Χερσὶ τε βολημῶν ἐνεκεν, Ἰεδαίοις συμβεβηκότων. πρῶτον δὲ ἡ καὶ Τιβέριον, δὲ πρὸς τῆς Ρωμαίων πόλεως ἰστορεῖ σηνανὸν τὸν τότε ἀδελφὸν βασιλεῖ πολλὰ δυνάμῶν, ἀρδην τὸ πᾶν ἐθνη ἀπολέσαι πεποιοῦσ παρὸς τὴν δὲ τῆ Ἰεδαίας Πιλᾶτον καθ' ὡν τὰ ἀεὶ τὸν Ἰουδαίῳ τετόλμησαι, πρὸς τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τότε σιωπῶσ ἱερὸν, ἐπιχειρήσαντα πρὸς τὸ Ἰεδαίοις εἶδον, τὰ μέγιστα αὐτὰς ἀνάλασξαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

Ὅσα Ἰεδαίοις συνέβη ἰὼ τῶν κατὰ τὴ Χερσὶ πόλεων.

ΜΕΤὰ δὲ τῶν Τιβέριος τελευτήσῃ, Γάιος ἰὼ δὲ χερὶν παρεληφόσα, πολλὰ μὲν εἰς πολλὰ καὶ ἄλλα ἐνδεδείσασ μνεῖα, πάντων δὲ μάλιστα τὸ πᾶν Ἰεδαίων ἐθνη ἐσμιχερὰ κατὰβλάσαι ἀ καὶ ἐν βραχεὶ παρὸς διὰ τῶν αὐτὰ κατὰ μαθεῖν φωνῶν, ἐν αἷς καὶ λέξιν ταῦτα γράφει. τὸσαῦτη μὲν οὖν πρὸς ἡ Γαίος ἀεὶ τὸ ἦθος ἦν ἀνωμαλία πρὸς ἀπᾶσ, διαφερῶσ δὲ πρὸς τὸ τῶν Ἰεδαίων χηρῶ ὡ χαλεπῶσ ἀπεχθανόμῳ, τὰς μὲν ἐν ταῖς ἀλλοίαις πόλεσι παρὸς διχαῖς, ἀπὸ τῶν κατὰ Ἀλεξάνδρειαν ἀρδῶ μὲν σφτερεῖσ, κατὰ πλῆσας εἰκόνων καὶ ἀνδριάντων τῆ ἰδίας μορφῆς. ὁ δὲ ἐτέρων ἀναλιθῆτων ἐφίεις, αὐτὸς ἰδρὸς ἐ δυνάμει. τὸν δὲ ἐν τῆ ἱερᾷ πόλει νεῶν ὡσ λαιπὸς ἦν ἀναλιθῆσ ἀσυλίας ἡξιωμῶσ τῆ πάσης, μεθῆσ μὸς ἐσ καὶ μετῆσ χηρῶσ ἐν εἰς οἰκεῖον ἱερὸν, ἵνα δὲ ἰδὸς ἐπιφανῆσ νεῶσ χηρῶσ τῆ Γαίος. μνεῖα μὲν οὖν ἄλλα

δυνα καὶ πέρα πάσης διηγήσεως ὁ αὐτὸς καὶ τῶν Ἀλεξανδρῶν συμπεδικότα Ἰουδαίους, Ἰπὶ δὲ διπλευρῶν, ἐν δούτερω συζητάμεθα, ὡς ἐπέγραψεν περὶ δρετῶν, ἰσχυρῶς. συνάδει δὲ αὐτὰ καὶ ὁ Γάσπηθ, ὁμοίως δὲ τῶν Πιλάτε χρόνων καὶ τῶν κατὰ τὴν Σωτήρος ἡμερῶν τελομηθῶν, τὰς κατὰ πάντος τὰ ἔθνη ἀναξάδης σημαίνων συμφορῶν, ἀκχε δὲ ὡμοία καὶ ἐτῶν ἐν δούτερω δὲ Ἰουδαίῳ πολέμῳ αὐταῖς συλλαβαῖς δηλοῖ λέγων πεμφθεῖς εἰς Ἰουδαίαν Ἰππεροπῶν Ἰωὺ Τιβερῆος Πιλάτῳ, νύκτωρ κεκαλυμμένης εἰς Ἱερουσόλυμα παρειοκομίζετο Καίσαρος εἰκόνας σημαίῳ καλούται. τὴν μετ' ἡμερῶν, μεγίστην ταραχὴν ἤγειρε τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ γὰρ ἐξ ἑσθῆς, πρὸς τὴν ὄψιν ἐξέπλάγησαν, ὡς πεπατημένων αὐτοῖς τῶν νόμων. ἐδὲν γὰρ ἀξίωσιν ἐν τῇ πόλει δεικνύοντες ταῦτα ἢ Συγκραίας τῆ τῶν εὐαγγελίων γραφῆ, εἴσῃ ὡς ἐστὶν εἰς μακρὰν αὐτὴς μετῆλθεν, ἡ δὲ ἔρρηξαν ἐπ' αὐτῆς Πιλάτε Φανήν, διῆς ἐστὶν ἄλλον ἢ μόνον ἔχειν ἐπεβόων Καίσαρα Βασιλέα. εἴτα ἢ καὶ ἄλλῳ ἐξῆς ὁ αὐτὸς Συζεφεύς ἰσορεῖ μετελθεῖν αὐτὴς συμφορῶν ἐν τέτοις. μὲν δὲ ταῦτα ταραχὴν ἐτίθει ἐκείνῃ, τὸν ἰσχυρῶν Ἰησαυρῶν. καλεῖται δὲ κορβονᾶς, εἰς καταγωγὴν ὑδάτων Ἰζαναλισίων. κατῆι δὲ δὲ τριακοσίων σταδίων. πρὸς τὴν δὲ πλῆθος ἀγανάκησις ἡ καὶ δὲ Πιλάτε παρόντος εἰς Ἱερουσόλυμα, πρὸς αὐτῆς τὸ βῆμα κατεβόων. ὁ δὲ, πρὸς δὲ αὐτῶν τῶν ταραχῶν, τῶν πλῆθος τὴν στρατιωτικῶν ἐπέστη, ἐδὲ ἠσιν ἰδιωτικῶν κεκαλυμμένους ἐγκαταμίξας, καὶ εἴσει μὲν χεῖρα εἰς κούσας, ἐξ ἄλλοις δὲ παίειν τὴν κεραγότας ἐγκελευσάμενος, συνθήμα δίδωσιν δὲ τὸ βῆμα. τυπόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι, πολλοὶ μὲν δὲ τῶν πλῆθους, πολλοὶ δὲ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ καταπαθῆντες ἀπώλοντο πρὸς τὴν συμφορᾶν τῶν ἀνημεθῶν καταπλαγῆ τὸ πλῆθος, ἐσιώπησεν ἐπὶ τέτοις μερίας ἄλλας ἐν αὐτοῖς Ἱερουσόλυμοις κενήσας νεωτεροποιίας ὁ αὐτὸς ἐμφαίνει. παρῆς, ὡς ἐδαμῶς ἐξ ἐκείνης δὲ ἰλιπον τῶν τε πόλιν καὶ τὴν Ἰουδαίαν ἀπασαν σάσεις καὶ πόλεμοι, καὶ κακῶν ἐπάλληλοι μηχανᾶται, εἰσὶν τε τὸ πανύστατον ἢ κατὰ Οὐεσσασιανὸν ἀνὰ μετῆλθε

ris Caji fanum diceretur. Sed & alias innumerabiles calamitates quas vix quifquam possit oratione recensere, idem Scriptor in altero libro quem de virtutibus inscripsit, Judæis Alexandriam incolentibus supradicti Caji Principatu contigisse refert. Cui adstipulatur etiam Josephus, qui ærumnas illas quibus Judæorum gens conflictata est, jam inde ab ipsis Pilati temporibus, & à scelere illo adversus Servatorem nostrum admisso ortas esse significat. Audiamus si placet, quæ ille in secundo belli Judæici libro refert his verbis: Pilatus, inquit, qui à Tiberio Procurator in Judæam missus fuerat, velatas Cæsaris imagines quæ signa appellantur, noctu intulit Hierosolyma. Ea res simul atque dies illuxit, maximum tumultum excitavit Judæorum. Nam qui in proximo erant novo spectaculo attoniti obstupere, prorsus quasi patriæ leges conculeatæ violatæque essent. Nefas quippe illis est simulacrum ullum in urbe statuere. Quæ quidem si cum Evangelica historia conferre volueris, intelliges profecto acclamationem illam, qua Pilato testati sunt, non alium sibi Regem esse quam Cæsarem, brevi in ipsorum exitium vertisse. Aliam deinde calamitatem divina ultione ipsis illatam idem Scriptor memorat his verbis: Post hæc, inquit, alium quoque tumultum idem Pilatus excitavit. Cum pecuniam sacri ærarii quod Corbonam patriâ linguâ appellant, in constructionem aquæ ductus impenderet. Aberat autem aqua quam deducere in urbem Pilatus volebat, trecentis ab urbe stadiis. Id plebs ægrè admodum ferebat. Itaque cum pilatus venisset Hierosolyma, circumfusi in clamare adversus eum cæperunt. At ille præviderat enim tumultum illorum futurum: atque idcirco armatos milites plebejo habitu multitudini immiscuerat, dato eis præcepto ut tumultuantes non gladiis sed fustibus ferirent) signum illis è tribunali dedit. Statimque Judæi à militibus cæsi, partim vulneribus, partim fugientium constipatione obruti periere. Ita plebs peremptorum calamitate deterrita, clamoribus abstinuit. Sed & multos alios motus in eadem Hierosolymorum civitate concitatos idem refert Scriptor, ostenditque ab illo deinceps tempore & urbem & universam simul Judæam seditionibus, bellis, ærumnisque continuis vicissim sibi succedentibus vexatam fuisse.

fe, donec ultima illos imperante Vespasiano clades obsidionis oppressit. Hoc igitur modo divina iustitia Judæos ob commissum adversus Christum piaculum infecta est.

C A P U T VII.

Qualiter Pilatus violenta sibi manus intulerit.

Huc refer Nicéphor. 10. cap. 1. 2. Joseph. lib. 18. c. 11. Antiq.

NEQVE verò illud prætereundum est, Pilatum ipsum qui Servatorem nostrum morti addixit, postmodum imperante Cajo, cujus nunc tempora prosequimur, in tantas incidisse calamitates, ut mortem sibi consciscere, suorumque ipse scelerum vindex esse coactus fuerit: divina scilicet iustitia in illum, ut par erat, faviente. Idque à Grecis Scriptoribus proditum est, qui Olympiadum seriem & quæ quibusque temporibus gesta sunt, conscripserunt.

C A P U T VIII.

De fame qua Claudio imperante accidit.

Huc refer Nicéphor. cap. 11. & 12. lib. 2.

INTEREA Cajo qui vix quatuor annis Imperium tenuerat, Claudius Imperator succedit. Cujus temporibus universum propè orbem terrarum fames oppressit, quam quidè Scriptores à nostra religione alienissimi in suis etiam historiis commemorarunt. Atque ita Agabi Prophete prædictio de imminente fame, cujus in Actibus Apostolorum fit mentio, exitum sortita est. Ceterum Lucas postquam de fame illa que principatu Claudii Augusti contigit narravit in Actibus, fratresque Antiochiæ degentes stipem viritum collatam Christianis in Judæa commorantibus per Paulum & Barnabam misisse retulit, hæc deinceps adjungit.

C A P U T IX.

Martyrius Jacobi Apostoli.

EODEM tempore Claudii scilicet Augusti principatu Herodes Rex agressus est affligere quosdam ex Ecclesia, & Jacobum Joannis fratrem gladio interfecit. De hoc Jacobo rem prorsus memoriâ dignam refert Clemens in septimo Institutionum libro, prout eam à majoribus acceperat. Ait enim eum, qui Jacobum judicio obtulerat, cum illum vidisset, Christi fidem liberè

πολυορχία. Γεδάειος μὲν ὄντων ὡν κατὰ τὴν Χελεσετέοι μῆκασι, ταύτη πητὰ ἐν τῆς θείας μετῆι δίκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ὡς ἐπὶ Πιλάτῳ ἐαυτὸν διερχομένῳ.

ΟΥκ ἀγνοεῖν ἴσθαι, ὡς καὶ αὐτὸν ἐκείνον τὸν ἐπὶ τῆς σωτηρίας Πιλάτον, κατὰ Γάιον ἕτερος χρόνος διέξιμεν, τοσαύταις ἀπεισεῖν κατέχει λόγος συμφροαῖς, ὡς δὲ ἀνάγκης φονδῆλῶ ἐαυτὸν ἐπὶ πῦρον αὐτοχειρα γῆρας τῆς θείας ὡς εἴκοι δίκης ὅσον εἰς μακρῶν αὐτὸν μετελθῆσθαι. ἰσορροπῶν ἑλλήνων οἰτάς Ολυμπιάδας ἀμα τοῖς κατὰ χρόνος πεπερασμένοις ἀναγραφῶντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περί τῆς κατὰ Κλαύδιον γινόμενης λιμῆς.

Αλλὰ γὰρ Γάιον ἐδ' ὅλοις τέταρτον ἔτεσι ἄτῳ δέχθην κατασχόντα, Κλαυδίῳ ἀντικρατῶς διαδέχεται, καὶ ὄντι μὲ τῷ οἰκονομῶν πῆσαντος, τῶτο ἴσθαι καὶ οἱ πόρρω τῆ καὶ ἡμᾶς λόγος συζητοῦντες ταῖς αὐτῶ ἰστορίας παρεδόσαν, ἡ καὶ τὰς πράξεις τῆς Ἀποστόλων Ἀγάθης ἀπεφῆκε ἀπὸ τῆς μέλλειν ἐσεδαγλιμῶν ἐφ' ὅλλω τὴν οἰκονομῶν, πέρασ ἐλάμβανεν ἀπὸ τῆς τὸν ἴσθαι κατὰ Κλαυδίον λιμῶν ἑπὶ τῆς ἀνάγκης ἐν ταῖς πράξεσιν ὁ Λυκάς, ἰσορροπῶν τε ὡς ἀρα διὰ Παύλου καὶ Βαρνάβαν οἱ κατὰ Ἀντιόχειαν ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τῷ Γεδάειαν ἕξ ὡν ἕκαστος ἴσθαι ἴσθαι διὰ τῆς ἀπὸ τῆς ἀνάγκης ἴσθαι ἴσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Μαρτύριον Γακάου τῆς Ἀποστόλου.

ΚΑὶ ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν, δῆλον ὅτι τὸν ἐπὶ Κλαυδίῳ, ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας, κακῶσαι πῆσαντος τῆς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἀνείλεν ἡ ἀνάγκη τὸν ἀδελφὸν Γακάου μαχαίρα, πῆσαντος δ' ὁ Κλήμης τῆς Γακάου καὶ ἰσορροπῶν μνήμης ἀξίαν ἐν τῇ τῶν ἰσορροπῶν ἐβδόμῃ ἀναγράφεται, ὡς ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν ἀπὸ τῆς ἀνάγκης, ὅτι δὲ ὁ

εἰσαγαγὼν αὐτὸν εἰς δικαστήριον, μαρτυρή-
 σαίσα αὐτὸν ἰδῶν, κινήσει ὁμολόγησεν εἶναι
 καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν χειριστὸν. σωμαπήχθησαν
 οὖν ἀμφὼ φησὶ. καὶ καλὰ τὴν ὁδὸν ἤξιώσεν
 ἀφ᾽ ἑθνήμα ἀπὸ ἑπὶ τῆ Γαλιλαίας. ὁ δὲ ὀλίγον
 σκεψάμενος, εἰρήνη σοι εἶπε, καὶ καλεφίλησεν
 αὐτὸν. καὶ ἔτιως ἀμφοτέρω ὁμοῦ ἐναρτά-
 μῆθησαν. τὸν καὶ οὗτος ὁ, ὡς φησὶν ἡ θεία
 γραφή, ἰδὼν Ἡρώδης ἑπὶ τῆ Γαλιλαίας ἀ-
 ναρτῆσαι ὅτι δὴ πρὸς ἡδονῆς εἰπὸ πρᾶχθεν τοῖς
 Ἰουδαίοις, ἑπὶ τῆ Γαλιλαίας, δεσμοῖς τε αὐ-
 τὸν ᾤδρα δὲ, ὅσον ἔπω κὶ τὸν καλὸν αὐτῶν φόνον
 ἐνήργησεν ἂν, εἰ μὴ διὰ θείας ἐπιφανείας
 ἐπιβίαντος αὐτῶν κίχως ἀγγελοῦ, ᾤδρα δὲ ὅπως
 τῶ εἰργμῶν ἀπαλλαγῆς, ἐπὶ τῶν ἑ κηρύγ-
 ματος ἀφ᾽ ἑταίμα διακονίαν. καὶ τὰ μὲν κατὰ
 Πέτρον, ἔτιως εἶχεν οἰκονομίας.

A confitentem, commotum viri constan-
 tia, se quoque Christianum esse affir-
 maffe. Ambo igitur, inquit, simul ad
 supplicium ducti sunt. Cumque inter
 eundem rogasset Jacobum comes ut
 sibi veniam daret, paulisper moratus
 Jacobus: Pax tibi, inquit, statimque
 illum osculatus est. Ita simul ambo ca-
 pite truncati interiēre. Tunc etiam,
 ut divina tradit Scriptura, Herodes
 cum Jacobi cadem gratissimam esse
 Judæis videret, Petrum quoque adortus
 est, quem in vincula conjectum
 capitali supplicio jam jam addicturus
 erat, nisi Petrus divina virtute, An-
 geli scilicet noctu apparentis auxilio,
 præter omnium spem vinculis libera-
 tus, ad prædicationis ministerium di-
 missus fuisset. Et hæc quidem Petro
 cælesti quadam providentia contige-
 runt.

Act. 12.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

ὡς ἀρχιεπίσκοπος Ἡρώδης Ἀποστόλων διώξει, τῆς θείας
 ᾤδρα δὲ δεικνύει.

ΤΑ δὲ γε τῆς κατὰ τῶν Ἀποστόλων ἐγχει-
 ρήσεως τῆ βασιλείας, ὁμοῦ ἀναβολῆς
 εἶχετο ἀλλὰ γένοι αὐτὸν ὁ δὲ θείας δίκης ἡ-
 μωρὸς διάκονος μετῆς, παρανότα μὲ τῶν
 τῶν Ἀποστόλων ἐπιβίαν, ὡς καὶ ἡ τῶν πρᾶ-
 ξων ἰσορεῖ γραφή, ὁμοῦσαν ἂν μὲν ἐπὶ τῶν
 καισαρείαν, ἐν ἐπισημῶ δ' ἐνταυθα ἑορτῆς
 ἡμέρα λαμπρῆ κὶ βασιλικῆ κοσμοσάμνον
 ἐδῆται, ὑψηλὸν τε ᾤδρα βήματος δημογορή-
 σαντα. ἔ γ' ἴδμεν παντὸς ἐπιδημησαντος
 ἐπὶ τῆ δημογορίας, ὡς ἐπὶ φωνῆ Θεοῦ καὶ ὁμοῦ
 ἀνθρώπων, ᾤδρα χεῖμα τὸ λόγιον παλάξαι αὐ-
 τὸν ἀγγελοῦ Κυρίου ἰσορεῖ, χρομόνον τε σκλη-
 κόρατον ἐκλύξαι. Θαυμάσαι δ' ἄξιον τῆς
 πρὸ τῶν θεϊαν γραφῶν κὶ ἐν τῶν δὲ τῶν ᾤδρα
 δόξω συμφωνίας, τὴν ἑ Γωσήπε ἰστορίαν κατὰ
 ἦν ἐπιμαρτυρῶν τῆ ἀληθείας δὴ λόγος ἐστὶν ἐν τό-
 μω τῆς ἀρχαιολογίας ἐνεακαιδεκάτω, ἐν-
 θα αὐτοῖς γεράμασιν ᾤδρα πῶς τὸ θαῦμα
 διηγείται. περὶ δ' ἐπὶ αὐτῶ βασιλευσὶν ἡ
 ὁμοῦ Ἰουδαίας πεπλήρωτο καὶ παρῆν εἰς
 πόλιν καισαρείαν, ἡ τοπότερον στρατων
 πύργος ἐκαλεῖτο. συνετέλει δ' ἐνταυθα θεω-
 ρίας εἰς τῶν Καισαρῶν πύργον, ὑπὲρ τῆς ἐκεί-
 νης ᾤδρα ἑορτῆς ἡμερῶν ταύτην ἐπιστάμενος.
 καὶ παρ' αὐτὴν ἡθροίσθη τῶν κατὰ τὴν ἐπαρ-
 χίαν ἐν τέλει καὶ ᾤδρα ἐξελκόντων εἰς ἀξίαν

CAPIT X.

Quomodo Herodes qui et Agrippa dictus est,
 Apostolos persecutus divinam statim ultio-
 nem est expertus.

R EGIS verò ob commotam adver-
 sus Apostolos persecutionem
 haudquaquam diu dilata vindicta est:
 sed continuo divinæ justitiæ minister
 Angelus ab eo poenas expetit. Cum
 enim statim post commissum in Apo-
 stolos facinus, ut traditur in Actibus
 Apostolorum, Caesaream profectus es-
 set, ibique die festo candida ac regia ve-
 ste indutus, populum è tribunali allo-
 queretur, omnique ei multitudo accla-
 maret, non hominis vocem esse quam
 audirent, sed Dei: repente illum ab
 Angelo Dei percussum esse sacræ literæ
 testantur, & à vermibus consumptum
 interiisse. Ceterum mirari subit Jose-
 phi historiam, quippe quæ in hujus mi-
 raculi narratione cum divina Scriptu-
 ra planè consentiat. In ea enim veri-
 tatem testimonio suo ac suffragio per-
 spicue comprobat, cum rem gestam
 in nono decimo Antiquitatum libro
 exponit his verbis: Tertius, inquit,
 jam annus effluerat, ex quo totius
 Judææ Regno potiebatur, cum ur-
 bem Caesaream ingressus est, quæ antea
 Stratonis turris vocabatur. Ibi in ho-
 norem Cæsaris spectacula exhibuit,
 pro illius salute hos festos dies institu-
 tos fuisse intelligens. Ad quam festi-
 vitatem frequens numerus eorum qui
 honore inter suos ac dignitate polle-

Huc refer
 Nieph.
 l. 2. c. 13.

bant, ex tota Provincia confluerat. Igitur secundo spectaculorum die, veste indutus tota ex argento admirabili opere contexta, processit in theatrum primo diluculo. Ubi Solis orientis radiis illustrata vestis mirum in modum resplenduit, & spectantium oculis admirationem simul ac terrorem incussit. Mox adulatores perniciosis vocibus alius aliter ei acclamare Deum appellantes, & ut sibi propitius esset rogantes. Haec tenus, agebant, te velut hominem reveriti, nunc demum humana forte maiorem fatemur. At Rex neque illos objurgavit, neque impiam eorum adulationem repudiavit. Et paulo post oculis in altum sublatis superstantem capiti suo Angelum vidit, eumque exitii sui nuntium protinus esse intellexit, qui antea felicitatis nuntius fuerat. Hinc maestitia animo ejus penitus infedit. Acceperunt deinde ventris dolores statim à principio vehementissimi. Converteris itaque ad amicos oculis: Ecce, inquit, Deus ego vester cogor nunc è vita discedere, fati necessitate voces illas quas de me modò jaëtabatis, falsitatis & mendacii protinus coarguente; & qui immortalis appellabar à vobis, jam raptor ad mortem. Sed ferenda est fati conditio, quandoquidem sic vobis visum est. Neque enim malè & abjectè viximus, sed in eo splendore quem homines fortunatissimum existimant. Haec cum diceret, augescente interim vi doloris torquebatur. Ocius ergò in palatium delatus cum esset, rumor continuò per urbem sparsus est, Regem in maximo vitæ discrimine versari. Statimque plebs omnis cum uxoribus & liberis, stratis ciliiciis more patrio sedens deum pro salute Regis obsecravit. Tota urbs ejulatu ac lamentis personabat. Rex verò in excelso quodam solario decumbens, cum eos humi prostratos ex alto prospiceret, ne ipse quidem temperare potuit à lacrymis. Tandem continuus per quinque dies ventris doloribus confectus vitam finiit, annum agens ætatis quartum & quinquagesimum, regni vero septimum. Nam primò quidem sub Cajo Cesare quatuor annis regnaverat, Philippi tetrarchia potius per triennium. Inde anno quarto Herodis quoque tetrarchiam regendam accepit. Postea verò principatu Claudii Augusti tres ultimos regni sui exegit annos.

A πῆθος δ' αὐτῆρα ἢ τῆς θρασειῶν ἡμέρα, σολὴν ἐνδυσάμενος ἕξ δεξιῶν πεποιμημένῳ πᾶσαν, ὡς θαυμασιὸν ὑφ' αὐτοῦ εἶναι, παρῆλθεν εἰς τὸ θέατρον δεχομένης ἡμέρας. ἐνθα ταῖς πρώταις τῆς ἡλιακῶν ἀκτῶν ἐπιβολαῖς ὁ ἄρβυρος καὶ αὐτὰ εἰς, θαυμασιῶς ἀπέστρεψε, μαρμαίρων ἢ φοβερόν καὶ τοῖς εἰς αὐτὸν ἀτειλῆσαι φεικῶδες. εὐθύς ἢ οἰκόλακες τὰς εἰς ἑκείνῳ πρὸς ἀγαθὴ ἄλλοθεν φωνὰς ἀνεβόων, Θεὸν προσσαγορεύοντες, ἐμνήστει εἰς ἑπὶ ἀπλόγους εἰς κ' μίχρη νῦν ὡς ἀνδρῶπον ἐφοβήθημεν, ἀλλὰ γε τοῦτέστιν κρείττονα σε θνητῆς φύσεως ὁμολογεῖμεν. οὐκ ἐπέπληξε τῶν τοῖς ὀ βασιλεὺς, εἰ δὲ τῶν κολακείαν ἀσεβῶσαν ἀπεπέμφατο ἀνακύντας ἢ μετόλιον, τῆς ἑαυτῆ κεφαλῆς ὑπέκαθεζόμενον εἶδεν ἀγγέλον τέτον εὐθύς ἐνόησε κακῶν εἶναι αἴτιον, τὸν κ' ποτὲ τῆς ἀγαθῶν χροόμενον καὶ διακείμενον ἔσχεν ὀδύνην. ἀπτόν δ' αὐτῶ τ' κοιλίας προσέφυσεν ἀλήθεια, μὲν σφοδρότης δὲ ξέσασον ἀναθραυρῶν οὖν πρὸς τὰς φίλους, ὁ Θεὸς ὑμῖν ἐγὼ, φήσω, ἤδη κατὰ σέθεν ἐπιπέπλομαι τὸν βίον, ὡς ἀρχὴ τῆς εἰμαρμένης τὰς ἀξί μιν καὶ ἐννοεῖσθε φωνὰς ἐλεγχεσθῆς ὁ κληθεὶς ἀθάνατος ὑφ' ὑμῶν, ἤδη θανέσθαι ἀπαγομαι. δεκτέον ἢ τῶν πεπεωμημένων, ἢ Θεὸς βεβέβληται καὶ γὰρ βεβίωκαμεν εἰς ἀμῆ φάιλως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μακαριζομένης λαμπερότητος. ταῦτα ἢ λέγων ἐπίπασε τῆς ὀδύνης κατεπονείτο. μὲν σπασθῆς οὖν εἰς τὸ βασιλεῖον ἐκομίσθη καὶ διήλθε λόβος εἰς πάντας, ὡς ἔχοι ἔτεθῆναι πάντας μετ' ὀλιγον. ἢ πῆθος δ' αὐτῆκα σὺν γυναιξὶ καὶ πασὶν ἐπὶ σάκκον καθέδωκε τὰ πατρίῳ νόμῳ, τὸν Θεὸν ἐκέλευον ὑπὲρ τῆ βασιλείας οἰμωγῆς τε πάντ' ἢ ἀνάπλω καὶ θρήνων. ἐν ὑψηλῶν δ' ὀ βασιλεὺς δωματῶν κατὰ κείμενος, καὶ κάτω βλέπων αὐτὰς πηνεῖς προσπίπτουσας, ἀδάκρυτος εἶς αὐτὸς ἔμμεν. σιωπῶν δ' ἐφ' ἡμέρας πέντε τῶν τῆς γαστρὸς ἀληθῆμα διεβλάσθεις, τὸν βίον κατέσχεψεν, δὲ τῆς ἡμέρας ἄγων πεντηκοστὸν ἔτος καὶ τέτατον, τῆς ἢ βασιλείας ἑξοκτονόν τέσσαρας μὲν οὖν ἐπὶ Γαίῃ Καίσαρος ἐβασίλευσεν ὀναιτῆς, τῆς Φιλίππε μὲν τετραρχίας εἰς περὶ ἀνὰ ἄξας, τῶν τετάρτῳ δὲ καὶ τῶν Ἡρώδου προσεληθῶς πρὸς δ' ἐπιλαβῶν

λαβὼν τῆς Κλαυδίας Καίσαρος ἀποκτατο-
 είας, ταῦτα τὸν Γώσηπον κτ' τῶν ἄλλων ταῖς
 θείαις συναληθεύοντα γραφαῖς διαπονημά-
 ζω. εἰ δὲ περὶ τὴν τῆ βασιλείας προσηγορίαν
 δόξειέ τις διαφωνεῖν, ἀλλ' ὄγε χρόνον καὶ ἡ
 πρᾶξις τὸν αὐτὸν ὄψα δέικνυσιν ἦτοι κατὰ π
 σφάλμα γραφικὸν ἐνηλλαμένε τῶ ὀνόμα-
 τος, ἢ καὶ διωνυμίας φερε αὐτὸν, οἷα καὶ φερε
 πολλὰς γενημένης.

A Hæc Josephus : in quibus perinde ac in
 ceteris, fidem illius magnopere admī-
 ror, qui cum sacris literis in veritate
 narranda adeo consentiat. Quod si in
 Regis nomine discrepare quibusdam
 videtur, temporis tamen ratio & res
 ipsa eundem esse confirmat : adeo ut
 vel nomen vitio Scripturæ depravatum
 esse oporteat, vel certè Regem hunc
 duplici nomine appellatum fuisse, quod
 & pluribus aliis contigit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Περὶ Θεοῦ τῆς ἐπιτομῆς, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ΕΠεί δὲ πάλιν ὁ Λεκάς ἐν ταῖς πρᾶξεσιν
 εἰσάγει τὸν Γαμαλιήλ ἐν τῇ φερε τῶν
 Ἀποστόλων σέβει λέγοντα, ὡς ἀρα κτ' τὸν δη-
 λήμον χρόνον ἀνέστη Θεοῦδᾶς, λέγων ἐαυ-
 τὸν εἶναι ἰσά. ὃς κατελύθη, καὶ πάντες ὅσοι
 ἐπέθοντο αὐτῷ διελύθησαν. Φέρε καὶ τὴν περὶ
 τῆς Θεοῦδᾶς ἐπιτομῆς γραφὴν. ἰσορεῖ
 τοῖνυν αὐτὸς κτ' τὸν χρόνον δεδιηλωμένοι αὐτῷ
 λόγον, αὐτὰ δὲ ταῦτα κατὰ λέξιν. Φάσκει δὲ
 τῆς Ἰουδαίας ἐπιτροπεύοντι, γόνος τῆς ἀνῆς
 Θεοῦδᾶς γένωμα, πείθει τὸν πλείστον ὄχλον,
 ἀναλαβόντα τὰς κήσεις, ἐπειδὴ πρὸς τὸν Ἰου-
 δαῖαν ποταμὸν αὐτῷ. προσηγορίας γ' ἐλεγεῖν εἶ-
 ναί, καὶ προσηγορίας τὸν ποταμὸν χρισίας, διο-
 δον ἐφη παρέξεν αὐτοῖς ῥαδίαν, καὶ ταῦτα λέ-
 γων, πολλὰς ἠπάτησεν. ἐμὴν εἰσάσεν αὐτὸς τῷ
 ἀφροσύνης ὀνομασθῆναι φάσκει, ἀλλ' ὄξει με-
 ψεν ἰδὼν ἰσάσων ἐπ' αὐτὸς. ἦ τις ἐπιπροσ-
 σα ἀφροσύνης αὐτοῖς. πολλὰς μὲν ἀνεί-
 λε. πολλὰς δὲ ζῶντας ἔλαβεν. αὐτὸν τελοῦν Θεο-
 δᾶν ζωήσαντες, διαπονημένον αὐτῷ τῷ κε-
 φαλίῳ, καὶ κομίζεσθαι εἰς Ἰερουσόλυμα. τῆτοις
 ἐξῆς καὶ τῆς Κλαυδίου γρομῆς λιμῆ, μνη-
 μονεῖται ὡς ἔπως.

CAPUT XI.

De Theuda præstigiatore eiusque sociis.

B SED quoniam Lucas præterea in
 S Actibus Apostolorum Gamalielē
 quemdam cum in Concilio Judæorum
 de Apostolis deliberatio fieret, loquen-
 tem inducit de Theuda quodam qui
 hæc temporibus extitit, & qui cum de
 seipso magna prædicaret, tandem ex-
 tinctus est, omnesque qui ei fidem ha-
 buerant, dissipati sunt : agedum de hoc
 ipso Josephi quoque testimonium pro-
 feramus. Hic igitur in libro superius
 memorato sic loquitur. Fado, inquit,
 Judæam procurante, præstigiator qui-
 dam nomine Theudas, collecta ingenti
 hominum multitudine, persuasit il-
 lis ut asportatis opibus ducem se ad Jor-
 danem usque fluvium sequerentur.
 Quippè se Prophetam esse ajebat, di-
 remptisque imperio suo aquis fluminis,
 facilem se transitum ipsis præstiturum.
 Hujusmodi sermonibus plurimos de-
 cepit. Sed Fadus vesaniam illorum bre-
 vi compressit, immisis adversus eos
 equitum turmis, qui ex improviso illos
 adorti, partim occiderunt, partim vi-
 vos comprehenderunt. Ipse etiam
 D Theudas ab iisdem captus est, cujus
 caput præcisum Hierosolyma retule-
 runt. Post hæc idem Scriptor famis il-
 lius quæ imperante Claudio contigit,
 mentionem facit his verbis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Περὶ Ἑλένης τῆς τῶν Ὀστρούνων βασιλίδος.

ΕΠι τῆτοις γε καὶ τὸν μέγαν λιμὸν κτ' τὴν Ἰου-
 δαίαν συναβῆ γρομῆς καὶ ὃν καὶ ἡ βασι-
 λισσα Ἑλένη πολλῶν χρημάτων ἀνησαμένη
 οἶτον δὸ τῆς Αἰγύπτου, δένει με τοῖς διαπονη-
 μένοις. σύμφωνα δὲ ἀνδρείου καὶ ταῦτα τῇ

CAPUT XII.

De Helena Osdroenorum Regina.

P ER idem tempus, inquit, gravissima
 fame universam Judæam afflixit.
 quo quidem tempore Helena Regina
 frumentum quod grandi pecunia ex
 Aegypto coemerat, egenis distribuit.
 Quæ omninò consentiunt cum iis quæ
 G

AA. 11. scripta sunt in Actibus Apostolorum. A Ubi etiam illud habetur, Discipulos qui Antiochiæ morabantur, decrevisse pro suis singulos facultatibus stipem conferre, ad sublevandos fratres qui in Judæa degebant. Quod quidem illi etiam præstiterunt, missis ad Seniores pecuniis per manus Pauli & Barnabæ. Ceterum Helena illius, cujus mentio fit à Josepho, illustres etiamnum extant cippi in suburbiiis Hierosolymorum, quæ mutato nomine nunc Ælia appellatur: eamque A-diablenorum Reginam fuisse perhibent.

CAPUT XIII.

De Simone Mago.

Hæc refer
Niceph.
c. 14. 27.
lib. 2. &
Euseb.
cap. 21.
infra l. 4.

IN TEREÀ cùm jam fides Servatoris nostri Jesu Christi ubique diffusa esset, hostis generis humani regiam Urbem sibi occupare satagens, Simonem illum de quo superius dictum est, eò destinat. Cujus nefariis artibus auxilium atque operam suam commodans, plurimos eorum qui Romæ degebant, in errorem inductos sibi mancipavit. Testatur id Justinus, qui non procul ab Apostolorum temporibus inter religionis nostræ sectatores maximè floruit. De quo viro inferius suo in loco ea quæ virtus ipsius postulat, dicturi sumus. Hic igitur in priore Apologetico quem pro nostra doctrina ad Imperatorem Antoninum conscripsit, sic ait: Post Domini nostri in cælum ascensum, inquit, immissi sunt à Dæmone homines quidam, qui se Deos esse dicerent. Quos quidem homines tantum abest ut perlecuti sitis, quin potius maximis honoribus affecistis. Ex iis fuit Simon D quidam Samaritanus, ortus è vico qui Gitton dicitur, qui principatu Claudii Augusti, cum per operationem Dæmonum multa magicæ artis miracula in Urbe vestra quæ Imperii caput est, edidisset, Deus à vobis est habitus, statuamque illi perinde ac Deo posuistis in Insula Tiberina inter duos pontes, cum hac inscriptione: SIMONI DEO SANCTO. Hunc Samaritani propè omnes, & ex aliis gentibus nonnulli, summum Deum esse confitentis, Helenam quoque venerantur, quæ initio quidem apud Tyrum urbem Phœnices

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ΄.

Περί Σίμωνος τεύματι.

Ἀλλὰ ᾧ τῆς εἰς τὸν Σαῦρα καὶ Κύβητον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας ἀνθρώπους ἡδὴ διαδεδομένης πίστεως, ὁ τῆς ἀνθρώπων πολέμιος Σατῆρας, τῷ βασιλευσάντων σαργαστάδαι πόλι μηχανώμενος, ἐνταῦθα Σίμονα τὸν πρῶτον δεδηλωμένον ἀγεί καὶ δὴ ταῖς ἐντέχνους τάνδρος σωμαρομήνους γοησίαις, πλείους τῶν τὴν Ῥώμην οἰκουμένων ἐπί τῳ πλάνῳ σφετερίζεται. Ἐλοῖ ᾧ τῆτο μετέπολύ τῶν Ἀποστόλων ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς διαπέψας λόγῳ Ἰησοῦ, περὶ ἃ τὰ πρῶτον κτ' καιρὸν ᾠδαθήσομαι. καὶ μοι λαβὼν ἀνάγνωθι τὰδε τὴν γραφὴν, ἢ ἐν τῇ πρῶτῃ πρὸς Ἀλιανῶν πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς δόματι δόξα λογία γραφῶν ὡδε φησὶν. καὶ ἐπὶ τῷ ἀνάληψιν τῆς Κυρίας εἰς ἕρανόν, προσεβάλοντο οἱ δαίμονες ἀνθρώπων ἰσᾶς, λέγοντας ἑαυτὰς εἶναι Θεούς· οἱ ἕ μόνον ἐκ ἐδωχθησαν ὑφ' ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν ἡξιώθησαν· Σίμονα μὲν ἵνα Σαμαρεῖα τὸν διπὸ κόμης λεγομένης Γιττων, ὃς ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος διατῆς τῶν ἐνεργουμένων δαιμόνων τέχνης δυνάμεις μαγικὰς ποιήσας ἐπὶ τῇ πόλει ὑμῶν τῇ βασιλίδι Ῥώμην, Θεὸς ἐνομιόθη, καὶ ἀνθρωπῆτι παρ' ὑμῶν ὡς Θεὸς τετίμηται, ἐν τῷ Τίβερει ποταμῷ μετὰ τῶν δύο γεφυρῶν, ἔχων ἑπιγραφῆν Ῥωμαϊκῶν ταύτην, Σίμωνι δ' ἐὼ σάκτω ὅπερ ἐστὶ Σίμων Θεὸς ἀγίῳ, καὶ ἕδὸν μὲν πάντες Σαμαρεῖς, ὅλοι ᾧ καὶ ἐν ἄλλοις ἔθνεσιν, ὡς τὸν πρῶτον Θεὸν ἐκείνον ὁμολογουμένως προσκυνῶσι καὶ ἑλένη ἵνα τὴν συμπρωνοήσασαν αὐτῷ κατ'

ἐκείνο τῷ καιρῷ, ὡς ἄλλοτε ἐπὶ τῆς σαβί-
 σαν ἐν τῷ Ἰουδαίῳ, τὴν ἀπ' αὐτῆς πρώτῃ
 ἐνομιαν λέγουσιν. ταῦτα μὲν οὖν σιωπᾶν δὲ
 ἀπὸ τῆς οὐκ εἰρήναις ἐν πρώτῳ τῶν πρὸς τὰς
 αἵρέσεις, ὅμοια τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἀνα-
 σιανῶν, μιαν δὲ διδασκαλίαν ὑπογρά-
 φων ἰὺ ἐπιτελεῖ παρὸν τὸν ἀν εἰη καλα-
 λέειν, παρὸν τοῖς βελομένοις, καὶ τῶν μετ' αὐ-
 τὸν καταμέρους αἰρεσιάρχων τὰς δόξας καὶ
 τὰς βίβλους, καὶ τῶν ὑποδιδάκτων διδασμάτων ὑπο-
 θέσεις, τὰ τε πᾶσιν αὐτοῖς ἐπιτελεθῆναι
 διαγινώσκοντες, καὶ παρέρρον τῇ δεδηλωμένῃ τῷ
 εἰρηναίῳ ὡς ἀδεδομένα βίβλων. πάσης μὲν
 οὖν δόξης αἵρέσεως, πρῶτον γράφει τὸν Σί-
 μονα παρελήφα μὲν, εἰς ἧς καὶ εἰς δευτέρου οἱ τὴν
 κατ' αὐτὸν μελιόνας αἵρεσιν, τὴν σώφρονα ἔ-
 δια καθαρότητα βίβλος ὡς πᾶσι βεβοημένῳ
 χριστιανῶν φιλοσοφίαν ὑποκεινόμενοι, ἧς
 μὲν ἐδόξαν ἀπαλλάττειν τῶν εἰδωλῶν
 δεισιδαιμονίας ἐδ' ἐν ἧσιν αὐτοῖς ἐπιλαμβά-
 νοῦναι, κατὰ πῆλον ἐπὶ γραφὰς καὶ εἰκόνας,
 αὐτῶν τε τῶν Σίμωνος καὶ τῆς σιωπᾶς δηλω-
 θείσης Ἑλένης, θυμιάμασι τε καὶ θυσιάαις
 καὶ σπονδαῖς τέττας θρησκευέν ἐπιχειροῦντες.
 τὰ ἴτερον αὐτοῖς ἀπορήσασα, ὡν φασὶ τὸν
 πρῶτον ἐπακασάντα ἐκπλαγίστα, καὶ κατὰ
 ἡπαρ αὐτοῖς λόγον ἐγράψον θαμβωθῆσασα,
 θάμβους ὡς ἀληθῶς καὶ φρενῶν ἐκστάσεως καὶ
 ματίας ἐμπλεωτῆ χάνει. τοιαῦτα ὄντα, ὡς
 μὴ μόνον μὴ δυνατὰ εἶναι ὡς ἀδοθῆναι γρα-
 φῆ, ἀλλ' ἐδ' ἐχέλεισιν αὐτὸ μόνον δι' ὑπερβο-
 λὴν αἰχρεργίας τε καὶ ἀρρητοποιίας, ἀνδράσι
 σώφροσι λαλῆσθαι. ὁ, τίποτε γὰρ ἀν εἰη ἢ
 ἐπινοηθῆναι παντὸς αἰχρῆς μιανώτερον, τῶ
 πᾶν ὑπερηκόμισεν ὁ τῶνδε μυσαρῶν αἰ-
 ρεσις, τὰς ἀθλίαις καὶ παντοίων ὡς ἀληθῶς
 κακῶν σεσωρομύθους γυναιξὶν ἐκαταπαί-
 ζόντων.

A publicè in lupanari prostituta, postea
 verò ubique Simonem assectata est :
 eamque primam summi Dei notio-
 nem esse affirmant, Hæc Justinus.
 Cui subscribit etiam Irenæus in pri-
 mo contra Hæreses libro, in quo vi-
 tam hominis & impietatem & impu-
 rissimam doctrinam exponit. Quam
 quidem hoc loco referre superfluum
 fuerit, quippè cum non ipse modo
 Simonis, sed & reliquorum hæ-
 reticæ pravitatis auctorum initia, vi-
 tant, fallorum dogmatum causas ac
 rationes, studia denique & instituta
 singulorum, ex supradictis Irenæi libris
 à quo hæc accuratè tradita sunt, li-
 ceat volentibus cognoscere. Sanè
 hunc Simonem hæreticæ pravitatis
 principem atque auctorem fuisse ac-
 cepimus. Undè ad nostram usque æ-
 tatem quicumque ejus sectam profi-
 tentur, cum se Christianam religio-
 nem plenam modestiæ & sanctitatis
 amplecti simulaverint : tamen & ad su-
 perstitiosum demonum cultum quem
 abjicere visi fuerant, deinceps nihilo-
 minus relabuntur, dum ante Simonis
 & supradictæ illius Helenæ picturas
 atque imagines proni sese abjiciunt,
 eosque suffimentis & sacrificiis ac li-
 bationibus colere non verentur. Et
 quæ apud illos secretiora habentur,
 quibus auditis protinus animos au-
 dientium ajunt percelli, & ut verbis
 utar oraculi quod perscriptum habent,
 obtupesceri : reverà stuporis & de-
 mentiæ atque insanix plenissima sunt :
 adeò ut non modò scriptis prodi, sed
 ne sermone quidem efferi possint à
 modestis hominibus, ob nimiam tur-
 pitudinem atque obscenitatem. Ni-
 hil enim tam impurum aut esse aut ex-
 cogitari unquam potest, quod flagi-
 tiosissima illorum secta longo inter-
 vallo non superet, dum miseris atque
 omni scelere coopertis mulieribus il-
 ludunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

Περὶ τῆς κατὰ Πέτρον ἐκρήματις Πέτρον τῷ Ἀποστόλῳ.

Τοῖσιν κακῶν πατέρα καὶ δημιουργὸν
 τὸν Σίμονα κατ' ἐκεῖνο καιρῷ, ὡς ἄλλοτε
 μέγαν καὶ μέγαν ἀντίπαλον τῷ Θεωσείῳ
 τῷ Σωτήρῳ ἡμῶν Ἀποστόλῳ, ἡμισόκαλος καὶ
 τῆς ἀνθρώπων ἐπίβουλος Σωτήρῳ πονηρῶ
 δυνάμει ὡς ἐξήσασα. ὁ μὲν δ' ὡν ἢ θεῶν καὶ

CAPUT XIV.

De predicatione Petri Apostoli in urbe Roma.

Hunc igitur tantorum scelerum
 auctorem atq; architectum Simo-
 nem demon virtutis inimicus, & homi-
 num saluti infestissimus his temporibus
 in medium produxit, ut magnis & ad-
 mirabilibus Servatoris nostri Aposto-
 lis par adversarius confisteret. Verum

caelestis Dei gratia quae ministris suis
semper auxilio est, per eorundem ad-
ventum ac praesentiam flammam il-
lam à Dæmone accensam subito re-
stinxit, & superbiae factum ac tumo-
rem qui se adversus Dei notitiam ex-
tulerat, dejecit ac depressit. Quocir-
cà nec Simonis nec aliorum qui tunc
temporis exorti sunt, conspiratio,
Apostolorum aetate quicquam valuit.
Omnes enim machinas retundebat,
cunctaque superabat splendor verita-
tis, Verbique ipsius divini potentia
quod nuper hominibus affulserat, &
tunc maximè in terris vigebat, & in
suorum Apostolorum mentibus insi-
debat. Statim ergo praestigiator ille
quem diximus, divinae lucis insperato
quodam splendore percussus, simulat-
que in Judæa à Petro Apostolo convic-
tus est, omniaque ejus maleficia pate-
facta, longissimè trans mare fugam ar-
ripuit, ab orientis partibus ad occasum
profectus; neque aliter se liberè & ex
animi sui sententia victurum esse spera-
vit, tandem ad urbem Romam delat-
us, ope atque adjumento subsidentis
ibidem Dæmonis, brevi conatus suos
tantoperè promovit, ut illius civita-
tis homines ei tanquam Deo statuum
collocarint. Sed hæc non diu ex voto
illi fluxerunt. Confestim enim ipsi
Claudii Augusti temporibus, benigna
& clementissima Dei providentia for-
tissimum & maximum inter Aposto-
los Petrum & virtutis merito reliquo-
rum omnium principem ac patronum
Romam adversus illam generis huma-
ni labem ac pestem perducit. Qui
tanquam strenuus divinae militiae du-
ctor caelestibus armis munitus, pre-
ciosam illam lucis intelligibilis mer-
cem ab oriente ad eos qui versus oc-
casum habitabant, detulit: lucem
ipsam & salutarem mentibus doctrinam,
regnum scilicet eorum eis an-
nuntians.

Ἐπερὲν ἄνθρωποις Ἰησοῦς ἀπέστειλε τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην ἐκ τῆς Ἰερουσαλὴμ εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἐκείνοις ἐπέταξε λέγων· ὅτι ὅπου ἐὰν ἐπιβήτεσθε, καταπαύετε τὴν ἀσπίδα τοῦ σατανᾶ, ἵνα ἡμᾶς οὐκ ἕλωκεν, ἀλλὰ ἵνα ἡττηθῶμεν αὐτόν. ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἐξέβη εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Καισαρίαν, καὶ εὗρε τὸν Κλαύδιον βασιλέα, ὁ ὅστις ἐπέταξε τοῖς Ἰουδαίοις, ἵνα οὐκ ἐπισημαίνωσιν τὸν Πέτρον, ὅτι ἐστὶν Ἰουδαῖος. ὁ δὲ Πέτρος ἠρώτησεν τὸν Κλαύδιον λέγων· ὅτι τίς ἐστὶν ἡ αἰτία, ἧς ἐπέταξας ταῦτα; ὁ δὲ ἀπεκρίθη λέγων· ὅτι Ἰουδαῖοι ἐπέταξαν ταῦτα, ὅτι ἠκούσαν τὸν Πέτρον λέγοντα ὅτι ἐστὶν Ἰουδαῖος. ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη λέγων· ὅτι ἐγὼ Ἰουδαῖος εἰμι, καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸν Πέτρον ἡ ἀσπίς τοῦ σατανᾶ, ἵνα ἡμᾶς οὐκ ἕλωκεν, ἀλλὰ ἵνα ἡττηθῶμεν αὐτόν. ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη λέγων· ὅτι ἐγὼ Ἰουδαῖος εἰμι, καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸν Πέτρον ἡ ἀσπίς τοῦ σατανᾶ, ἵνα ἡμᾶς οὐκ ἕλωκεν, ἀλλὰ ἵνα ἡττηθῶμεν αὐτόν.

CAPIT XV.

De Evangelio secundum Marcum.

Huc refer Nicoph. c. 15. l. 2. **I**GITUR cum Dei doctrina Romanos adventu suo illustrasset, Simonis quidem vis ac potentia cum ipso simul auctore brevi extincta atque deleta est. Tantus autem veritatis fulgor emicuit in mentibus eorum qui Petrum audierant, ut parum haberent semel audisse,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

Περὶ τοῦ κατὰ Μάρκον Ἐυαγγελίου.

Οὔτω δὲ οὖν ἐπιδημήσασιν αὐτοῖς ἡ δεικνύμενη ἡμῶν ἀπίστεια καὶ ἀσπλαγξία, ἵνα ἡμᾶς οὐκ ἕλωκεν, ἀλλὰ ἵνα ἡττηθῶμεν αὐτόν. ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη λέγων· ὅτι ἐγὼ Ἰουδαῖος εἰμι, καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸν Πέτρον ἡ ἀσπίς τοῦ σατανᾶ, ἵνα ἡμᾶς οὐκ ἕλωκεν, ἀλλὰ ἵνα ἡττηθῶμεν αὐτόν.

Φέρος, ὡς μὴ τῆ εἰσάπαξι κανῶς ἔχεν δοκίμασίον, μὴ τῆ ἀγραφῶ ἔθει κηρύγματος διδασκαλίᾳ. ὡσαύτως οἱ πάντοιας Μάρκον ἔτο ἐναγγελίον Φέροισι, ἀκόλουθον ὄντα Πέτρῳ λαπαρῆσαι, ὡς ἀν καὶ διὰ γραφῆς ὑπόμνημα τῆς διὰ λόγου ὡσαύτοθις αὐτοῖς καθ' αὐτοὺς διδασκαλίας. μὴ ὡσαύτερον τε ἀνεῖναι ἢ κατεργάσασθαι τὸν ἄδρα, καὶ ταύτη αἰτίαις ἡρώδης τῆς ἑλευθερίας καὶ Μάρκον ἐναγγελίᾳ γραφῆς. γινώσκοντες τὸ πρῶτον φασὶ τὸν Ἀπόστολον ἀποκαλύψαντος αὐτῷ τὸ πνεύματος, ἡδυνῶν τῆ τῶ ἀνδρῶν ὡσαύτοθι κηρύσσασθαι τὴν γραφὴν εἰς ἐκκλησίαις ἐκκλησίαις Κλήμης ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν ὑποστυπῶσων ὡσαύτοθι τὴν ἐκκλησίαν σωματικῶς μαρτυρεῖ ὅτι αὐτῶν ὁ ἱεροπολίτης ἐπίσκοπος ὄνομα Παπίας. ἔτι Μάρκος μνημονεύει τὸν Πέτρον ἐν τῇ ὡσαύτερον ἐπιστολῇ, ἢ καὶ σιμῶν φασὶν ἐπ' αὐτῆς Ῥώμης σημαίνεν τε τὴν αὐτὸν τὴν πόλιν προσηκώτερον Βαβυλῶνα προσηκόντα διὰ τῶν. ἀπαλάξαι ἡμᾶς ἢ ἐν Βαβυλῶνι συνεκκλησίᾳ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.

A nec contenti essent caelestis verbi doctrinam viva voce, nullis traditam scriptis accepisse: sed Marcum Petri sectatorem cujus hodieque extat Evangelium, enixè orarent ut doctrinæ illius quam auditu acceperant, scriptum aliquod monumentum apud se relinqueret. Nec prius destiterunt quam hominem expugnassent, auctoresque scribendi illius quod secundum Marcum dicitur, Evangelii extitissent. Quod cum Petrus per revelationem Sancti Spiritus cognovisset, delectatus ardenti hominum studio, librum illum auctoritate sua comprobasse dicitur, ut deinceps in Ecclesiis legeretur. Refertur id à Clemente in sexto Institutionum libro. Cui testis etiam accedit Papias Hierapolitanus Episcopus. Porro Marci mentionem fieri ajunt à Petro in priore Epistola, quam Romæ scriptam esse contendunt, idque Petrum ipsum innuere, qui Romam figuratè Babylonem appellat his verbis: Salutatur vos Babylonis Ecclesia à Deo perinde ac vos electa, & Marcus filius meus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ΄.

Ὡς ὡσαύτοθι ὁ Μάρκος τοῖς κατ' Αἴγυπτον πλὴν εἰς τὸν Χριστὸν γινώσκον ἐκέρχεν.

Τοῦτον ὁ Μάρκος πρῶτον φασὶν ἐπὶ τῆς Αἰγυπτοῦ ἐκέρχεν, τὸ ἐναγγελίον ὃ δὴ καὶ ὡσαύτοθι κηρύσσει, ἐκκλησίας τε πρῶτον ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας συστήσασθαι. τοσαύτη δὲ ἄρα τῶν αὐτοῦ πεπενηνῶτων πληθὺς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐκ πρῶτης ἐπιβολῆς συνέστη, δι' ἀσκήσεως φιλοσοφίας τε καὶ σφοδρῆς ἀσκήσεως, ὡς καὶ γραφῆς αὐτῶν ἀξιῶσθαι τὰς διατριβὰς καὶ τὰς συμπόσιας, τὰ τε συμπόσια, καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλω τῶ βίβι ἀγωγὴν τὸν Φίλιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Ὅσα ὡσαύτοθι τῶν κατ' Αἴγυπτον ἀσκητῶν ὁ Φίλιον ἐκέρχεν.

Ὅν καὶ λόγος ἔχει καὶ Κλαύδιον ἐπὶ τῆς Ῥώμης εἰς ὁμιλίαν ἐλθεῖν Πέτρῳ τοῖς ἐκείσε τότε κηρύσσοντι, καὶ ἐκ ἀπεικῶς ἀν εἶναι ὡσαύτοθι ἐπὶ καὶ ὁ Φαυδὸν συζητήματα εἰς ὑπεροχὴν καὶ κατὰ χρόνον αὐτῶν πεπονημένον, σαφῶς τὰς εἰς ἐπινοῦν καὶ εἰς ἡμᾶς πεφυλαγμένους τὴν ἐκκλησίαν πρέχει κανόνας, ἀλλὰ καὶ τὸν βίον τῶ

CAPUT XVI.

Quomodo Marcus notitiam Dei primus Aegyptiis predicaverit.

CETERUM hunc Marcum in Aegyptum profectum, Evangelium quod ipse conscripserat, primum illic predicasse perhibent, & in ipsa urbe Alexandria Ecclesias constituisse. Tanta porro multitudo virorum simul ac mulierum qui fidem Christi illic amplexi fuerant, ab ipso statim initio tam severam tamque Philosophicam institutionem professæ est, ut studia illorum & cætus atque convivia, totamque vivendi rationem scriptis suis commemorare operæpretium duxerit Philo.

Huc refer Niciph. c. 15. l. 2.

CAPUT XVII.

Qua Philo de Ascetis in Aegypto commemorat.

QUÆM quidem Philonem fama est Claudii Augusti temporibus Romæ cum Petro qui Verbum Dei illic predicabat, familiarem congressum habuisse. Neque id certè à veritate abhorret. Nam & Commentarius ille de quo loquimur, multis post annis ab eo elaboratus, omnes Ecclesiasticas regulas quæ à nobis etiamnum servantur,

Huc refer Niciph. c. 16. l. 7.

manifestè continet. Et cum Philo-
phorum Ascetarumque nostrorum vi-
tam describit, satis superque indicat se
non modò vidisse, sed etiam vehemen-
ter probare & mirari Apostolicos viros
qui ex Hebræis, ut credibile est, oriun-
di, ob eam causam Judaicos ritus at-
que instituta tunc temporis magna ex
partè servabant. Primum igitur in eo li-
bro quem de vita contemplativa seu de
supplicibus inscripsit, postquam nihil
à veritate alienum narrationi quam in-
stituit de suo se adtexturum esse pro-
fessus est, viros quidem ipsos Thera-
peutas, feminas verò simul cum ipsis
versantes Therapeutrias ait appellari.
Causamque istius appellationis subjun-
git, seu quod tanquam medici quidam,
animos eorum qui ad ipsos accesserant,
vitiosis affectibus liberatos curarent,
seu quod ipsi divinum numen castè ac
sincerè colerent. Porro utrum Philo-
ipse hanc illis appellationem incidere,
commentus vocabulum quod eorum
hominum moribus institutisque con-
grueret; an reverà ab initio ita vocati
sint, cum Christianorum nomen non-
dum ubique diffusum ac pervulgatum
esset, nihil opus est pertinaciter con-
tendere. Ceterum ante omnia quidem
facultates suas illos abjicere testatur.
Ait enim simulatque ad hoc philoso-
phandi genus se contulerint, omnibus
eos bonis ad propinquos suos transmis-
sis ultrò cedere. Deinde abjecta omni
rerum humanarum cura, extra urbem
progressos, in hortis agellisque deviis
degere: quippe qui intelligant dissi-
milis propositi hominum contubernia
& commercia plurimum obesse Philo-
sophiæ. Quod quidem illius tempo-
ris Christiani generoso quodam ac di-
vino fidèi ardore successi instituisse
mihi videntur, cum Prophetica vi-
vendi rationem æmulari studerent.
Etenim in Actibus Apostolorum, qui
nihil præter sinceram veritatem conti-
nent, scriptum habetur, omnes Apo-
stolorum discipulos prædiis & facultati-
bus suis venditis, pretium fratribus pro-
ut cujusque necessitas flagitabat, divi-
sisse, adeo ut inter ipsos nemo egenus
existeret. Quotquot enim possessores
agrorum aut domorum erant, ut ait Lu-
cas, vendentes afferebant pretia eorum
quæ vendebantur, & ponebant ante pe-
des Apostolorum. Dividebatur autem
singulis prout cuique opus erat. His planè
similia de Therapeutis postquam Phi-

A παρ' ἡμῶν Ἀσκητῶν ὡς ἐνὶ μάλις ἀκρίβεια
ταῖς ἰσορῶν, γρηοῖ ἀνεκδηλός, οὐκ εἰδὼς μόνον,
ἀλλὰ καὶ διποδεχόμενος, ἐπιθεάζων τε καὶ σεμ-
νῶν τὰς κατ' αὐτὸν Ἀποσολικὰς ἀνδράς, ὅς
ἐβραίων ὡς εἴκει γεγονότας, ταύτην τε Ἰσραὶ-
κώτερον τῶν παλαιῶν ἐπὶ τὰ πλείστα διατη-
ροῦντας ἐβῶν. πρῶτον γένοιτο τὸ μὴ ἐν πέρα τῆς
ἀληθείας ὀκιοθῆναι τε καὶ ὅς ἐαυτῶν ἑωσθη-
σεν, ἐν οἷς ἰσορήσειν ἐμελλεν ἀπὸ χειρὸς ἀμέ-
νος, ἐν ᾧ ἐπέγραψε λόγῳ περὶ βίης θεωρητικῆς
ἠικελῶν, θεωρητικῆς αὐτῶν καὶ τὰς συν αὐ-
τοῖς γυναικῶν θεωρητικῆς ἀποκαλείδω.
B Φησὶ, τὰς αἰτίας ἐπιπέτων τῆς τοιαύτης θεωρη-
ρήσεως. ἦτοι ὅτι τὰς ψυχὰς τῶν θεωρη-
σίων αὐτοῖς, τῶν διὰ κακίας παθῶν, ἰα-
τρῶν δὲ ἀπαλλάττοντας ἀκείων καὶ θεωρη-
πέσειν. ἢ τῆς περὶ τὸ θεῖον καθαρότης καὶ εὐ-
κλεῖας θεωρητικῆς τε καὶ ἰρησικίας ἕνεκα. εἴ-
πω ὅτι ἑαυτῶν ταύτων αὐτοῖς ἐπιπέθειται
τῶν θεωρητικῶν, οἰκείως ἐπιγράφας τὴν
περὶ τῶν ἀνδρῶν τένομα, εἴτε καὶ ὄντως
τέτ' αὐτῶν ἐκάλου κατὰρχαὶ οἱ πρῶτοι,
C μηδ' αὐτῶν τῆς χριστιανῶν πρὸς θεωρητικῆς ἀνά-
πάντα τόπον ἐπιπεφημιστικῆς, ἐπὶ πῶ δια-
τείνεω ἀναγκαῖον. ὅμως ὅτι ὅτι ἐν πρῶ-
τοις τὴν ἀπόταξιν αὐτοῖς τῆς ἐσίας μαρτυ-
ρεῖ φάσκων δεχόμενος φιλοσοφῆν, ὅτι ἐπι-
δα τοῖς θεωρητικῶν ὑπαρχόντων. ἐπει-
λα πάσαις ἀπολαξαρμῶν ταῖς τῆς βίης φρο-
νήσῃ, ἐξω τειχῶν θεωρητικῆς, ἐν μοναγρίαις
καὶ κηποις τὰς διατείας ποιείων, τὰς ἐν τῶν
ἀνομοίων ἐπιμιξίας, ἀλυσιτελεῖς καὶ βλα-
βεράς δι' εἰδότηας. τῶν κατ' ἐκείνο καιρῶν τῶν
ὡς εἰκὸς ἐπιτελέωντων ἐκθύμῳ καὶ θεωρητικῆς
τηπίσει, τῶν τὸν θεωρητικῶν ζήλου ἀσκή-
των βίον. τοιγαρὲν καὶ ταῖς ὁμολογεμένας
τῶν Ἀποσολῶν πρᾶξεις ἐμφέρεται, ὅτι ὅτι
πάντες οἱ τῶν Ἀποσολῶν γνώριμοι, τὰ κτη-
ματὰ καὶ τὰς ὑπάρξεις διαπικρᾶσκόνητες, ἐμέ-
ειζον ἀπασὶ κατ' ὅσον πρὸς χεῖραν εἶχεν, ὡς μὴ
ἵ εἶναι ἵνα ἐνδεῆ παρ' αὐτοῖς. ὅσοι γοῦν
κλήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπέχον ὡς ὁ λό-
γος φησὶ, πωλῆτες ἐφερον τὰς ἑμαῖς τῶν
πικρᾶσκόνητων, ἐπέθεσαν τε ὅτι τὰς πόδας
τῶν Ἀποσολῶν, ὡς διαδίδωσ' ἐκάσῳ κατ'
ὅτι ἂν πρὸς χεῖραν εἶχεν. τὰ ὅτι ἀπὸ τῆς
δὲ τέτοις μαρτυρήσας τοῖς θελεμῶν

CLAUDIUS.

ὁ Φίλων, συλλαβαῖς αὐταῖς ἑπιφέρει λέγων ταῦτα περὶ αὐτῶν ἔγω. πολλαχῶς μὲν οὖν τῆς οἰκουμενῆς ἐστὶ τὸ γένος. ἔδει γὰρ ἀγαθὴ τέλει μετὰ γένεσιν ἐν τῷ Ἑλλάδα καὶ τῇ Βάρβαρον. πλεονάζει δὲ ἐν Αἰγύπτῳ καθ' ἕκαστον τῶν ἑπικαλυμμένων νόμων, καὶ μάλιστα περὶ τῆς Αλεξάνδρειαν. οἱ δὲ πάντα χόθεν ἀριστοὶ, καθάπερ εἰς πατρίδα Θεραπειῶν, ἀποικίαν ἐξελθόντων πικρῶν ἑπιτηδεύοντων, ὅπερ ἐστὶν ὑπὲρ λίμνης Μαείας κείμενον ἐπὶ γεωλόφῳ χαμαλωτέρῳ σφόδρα δικάριος, ἀσφαλῆς τε ἐνεκα καὶ ἀέρος ἐνκρασίας. εἰθ' ἐξῆς τὰς οἰκήσεις αὐτῶν ὁποῖαι πνεύσας διαγράψας, περὶ τῶν καὶ χώρων ἐκκλησιῶν ταῦτα φησὶν. ἐν ἑκάστῃ δὲ οἰκίᾳ, ἐστὶν οἰκῆμα ἱερὸν ὁκαλεῖται Σεμνεῖον καὶ Μοναστήριον. ἐν ᾧ μόνε μὲν οὖν, τατὲ σεμνεῖβίβι μυστήρια τελοῦνται, μηδ' ἐν εἰσομιζόντες μὴ ποτὸν μὴ σιτοῖν, μητὲ πτωχῶν ἀλλῶν ὅσα πρὸς τὰς τῶ σώματος χρείας ἀναγκαῖα, ἀλλὰ νόμους καὶ λόγια Θεοῦ διδάσκειν διὰ Προφητῶν καὶ ὕμνων, καὶ τ' ἄλλα οἷς ἑπιστήμη καὶ εὐσεβεία συνωξύνονται καὶ τελουῦνται, καὶ μετ' ἕτερα φησὶ. τὸ δὲ ἕξω θινὸς μέχρις ἑσπέρας διάστημα σύμπαν, αὐτοῖς ἐστὶν ἀσκήσις. ἐν τούτοις γὰρ τοῖς ἱεροῖς γεγραμμένοι, φιλοσοφῶσι τὴν πάτριον φιλοσοφίαν ἀλλήλοισιν, ἐπειδὴ σύμβολα τὰ τῆς ῥητικῆς ἐρμηνείας νομίζουσιν ἀποκεκρυμμένης φύσεως, ἐν ὑπονοήσας δηλωμένης. ἐστὶ δὲ αὐτοῖς καὶ συγγραμμάτων παλαιῶν ἀνδρῶν, οἱ τῆς αἰρέσεως αὐτῶν δεχόμενοι καὶ ἡρώδιοι, πολλὰ μνημεία τῆς ἐν τοῖς ἀλλήλοισιν ἰδέας ἀπέλιπον, οἷς καθάπερ ἱστοῖν δεχόμενοι χρωμένοι, μιμουῦνται τῆς προαιρέσεως τὸν τρόπον. ταῦτα μὲν οὖν εἰσὶν εἰρηδῶν τῶ ἀνδρῶν, τὰς ἱεράς δεηγεμένων ἐπακροασημῶν γραφῶν. τάχα δὲ εἰκὸς ἀφῆσιν δεχόμενοι παρ' αὐτοῖς εἶναι συγγραμμάτων, τατὲ εὐαγγέλια καὶ τὰς τῶν Ἀποστόλων γραφῶν τυγχάνειν, διηγήσεις τε πᾶσι κατὰ τὸ εἶκος τῶν παλαιῶν Προφητῶν ἑρμηνευτικῶν. ὁποῖα δὲ τε πρὸς Ἑβραίους, καὶ ἄλλαι πλείους τῶ Παύλου περιέχουσιν ἑπιστολαί, ταῦτα εἶναι. εἴτα πάλιν ἐξῆς περὶ τῶ νέας αὐτοῖς ποιητῶν ψαλμοῦ, ἔτι γε γραφῶν. ὡς δὲ θεωρεῖσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ ποιῶσιν ἄσματα καὶ ὕμνους εἰς τὸν Θεόν, διὰ παντοίων μέτρων καὶ μελῶν, ῥυθμοῖς

A lo testatus est, tum ista ad verbum subjungit. Id genus hominum in variis orbis regionibus sparsum reperitur. Græcos enim & Barbaros tanti boni participes fieri decebat. Floret tamen præcipuè in Ægypto, per singulas ejus præfecturas diffusum, maximè verò circà Alexandriam. Ceterum ex omnibus terræ partibus optimi quique in locum quemdam opportunissimum, qui est trans Mariam paludem in colle tereno satis humili situs, & tum propter securitatem, tum ob cæli temperiem commodissimus, tanquam in patriam Therapeutarum migrant. Hinc postquam cujusmodi essent illorum domicilia descripsit, de Ecclesiis quas variis in locis exstructas habent, ita dicit. In singulis autem domiciliis est quoddam sacellum quod Semneum & Monasterium appellatur. In quo soli remotis arbitris, sanctioris vitæ mysteria peragunt. Nec cibum potumve, nec eorum quæ ad corporis curam pertinent quicquam eò secum inferunt: sed legem duntaxat & Prophetarum oracula hymnosque & alia hujusmodi, quibus pietas simul ac scientia augentur & consummantur. Paucis deinde interpositis hæc subjungit: Totum verò, inquit, dici spatium quod ab ortu Solis ad vesperam interjacet, in meditatione Philosophiæ traducunt. Sacra enim volumina lætitanes philosophantur more patrio, præcepta sapientiæ à majoribus tradita allegoricè explicando. Quippè existimant verba ipsa nihil aliud esse quàm imagines & signa rerum abditarum, quæ per allegorias declarandæ sint. Sunt etiam apud eos Commentarii veterum quorundam, qui sectæ illius auctores, quàm plurima eis monumenta doctrinæ illius quæ in allegoriis posita est, reliquerunt. Quibus isti tanquam exemplaribus utentes, morem hunc institutumque imitantur. Hæc certe ab eo homine videntur dicta, qui nostros sacras literas exponentes audiverit. Quos autem ait penes illos fuisse veterum quorundam Commentarios, verisimile est ipsa esse Evangelia & Apostolorum Scripta, & Expositiones quasdam veterum Prophetarum: cujusmodi plures tum in aliis Pauli epistolis, tum in illa quæ ad Hebræos scripta est, continentur. Postmodum verò de novis Psalmis qui ab iisdem componuntur, ita scribit Philo: Ita, inquit, non solum

contemplationi vacant, sed etiam cantica hymnosque ad Dei laudem componunt omni metrorum ac modulationum genere. Quos quidem gravioribus ut par est, numeris conscribunt. Multa quoque alia de iisdem in eo quem dixi libro commemorat. Sed hæc maximè seligenda & excerpenda esse dixi, quibus Ecclesiastica disciplina forma quædam & imago descripta est. Quod si quis ea quæ à Philone dicta sunt, evangelicæ disciplinæ nequaquam propria esse, sed aliis etiam præter illos quos dixi competere posse existimat, is certè sequentibus Philonis verbis fidem adhibeat, in quibus, dummodo æquus rerum æstimator sit, certissimum & extra omnem controversiam positum illius rei testimonium reperiet. Sic autem scribit: Postquam, inquit, temperantiam tanquam fundamentum aliquod in animis suis jecerunt, reliquas deinceps virtutes superstruunt. Cibus enim potumque nemo illorum ante Solis occasum unquam sumplerit. Quippe Philosophiæ studium luci convenire: curam autem corporis tenebris dignam esse existimant. Itaque illi quidem studio totum diem, corporis autem necessitatibus exiguam noctis partem deputarunt. Nonnulli eorum toto triduo cibum capere omittunt, dum ardentiori discendi cupiditate rapiuntur. Quidam verò tam incredibili voluptate, tantisque deliciis perfunduntur, dum pascuntur epulis sapientiæ, quæ salubria ipsis præcepta tanquam opiparum convivium apponit, ut duplo diutius famem perferant, ac vix sexto die necessarium cibum degustent. Hæc Philonis verba de primis nostræ religionis viris perspicue & absque ulla dubitatione dicta esse arbitror. Quod si quis adhuc pertinaciter his refragari voluerit, is manifestioribus convictus indiciiis, quæ non alibi quam in Christianorum religione ad Evangelii normam composita reperiuntur, perinaciam suam tandem abjiciat. Ait igitur Philo cum his viris de quibus jam diximus, versari etiam feminas quasdam: Quarum plurimæ ad extremam usque senectutem virgines manent. Quæ quidem non coactæ necessitate ut pleræque apud Græcos Sacerdotes, sed sua sponte castitatem corporis custodierunt, illicet amore ac desiderio sapientiæ: in cuius complexu ac contubernio dum vitam omnem traducere cupiunt, sprevere corporis voluptates. Nec perituros partus concupiverunt, sed potius immortales fetus. Quos quidem solus animus divino numini dicatus & acceptus ex seipso edere potest.

Multis

αὶ δὲ ἑξηγήσεις τῶν ἱερῶν γραμμάτων γίνονται αὐτοῖς δι' ἑσπερίων ἐν ἀλληγορίαις. ἀπασα γὰρ ἡ νομοθεσία δοκεῖ τοῖς ἀνθρώποις τῶν τοῖς, εἰκέναι ζῶν καὶ σῶμα μὲν ἔχειν τὰς ῥήσας λέξεις. ψυχῶν δὲ τὸν ἀναποκείμενον τὰς λέξεις ἀόρατον νοῦν ὃν ἤρξατο διαφεροῦν ἢ ἄρρητος αὐτῆ θεοῦ, ὡς διὰ κατοπνῆς τῶν ὀνομάτων, ὁμοίαια καὶ ἡ νομμάτων ἐμφανόμενα καὶ δόξα. τί δὲ τῶν τοῖς ἐπὶ τῶν ἐπι ταυτὸν συνόδους, καὶ τὰς ἰδία μὲν ἀνθρώπων, ἰδία δὲ γυναικῶν ἐν ταυτῶν διατριβῆς, καὶ τὰς δὲ ἔθους εἰσέπει καὶ νῦν πρὸς ἡμῶν ἐπιτελεσμένας ἀσκήσεις ἀσκητικῶν καὶ τὴν τῆς ζωῆς πάσης ἐορτῶν, ἐν ἀσκήσεσιν καὶ διανυκτερεύσειν, πρὸς σοχαῖς τε τῶν θεῶν λόγων ἐπιτελεῖν εἰσθαμεν. ἀπὸ ἐπαγγελίας τὸν αὐτὸν ὃν καὶ εἰς δευτέρω τελεῖται πρὸς ἡμῶν τῶν τῶν, ἐπιστημημαμὲν ὁ δηλωθεὶς ἀνθρ, τῆ ἰδία πρὸς δὲ δὴ γραφῆ. καὶ μάλιστα τὰς τῆς μεγάλης ἐορτῆς παννυχίδας, καὶ τὰς ἐν ταυταῖς ἀσκήσεις, τὰς τε λέγεσθαι εἰσθότας πρὸς ἡμῶν ὕμνος ἐσορῶν καὶ ὡς ἐνός μὲν ῥυθμῶν κοσμῶν ἐπιπλάσσειν, οἱ λοιποὶ καὶ ἡσυχίαν ἀκροῦμενοι, τῶν ὕμνων τὰ ἀκροτελεύτια συνεξηγῶσιν ὅπως τε καὶ τὰς δεδηλωμένας ἡμέρας ἐπὶ τῶν χαμδινέντες, οἷνε μὲν τοῦ πρὸς ἡμῶν ὡς αὐτοῖς ῥήμασιν ἀνεγερῶν, ὁ δὲ πογέονται, ἀλλ' ἐδὲ τῶν ἐναίμων ἰσθρῶν δὲ μόνον αὐτοῖς ἐστὶ τὸ ποτόν, καὶ πρὸς ἡμῶν μετ' ἄρτα ἄλλες καὶ ὕσωπον. πρὸς τῶν γράφει τὸν τῆς πρὸς ἡμῶν τῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργίας ἐκτελεσμένων, διακονίας τε καὶ τὰς ἐπὶ πᾶσιν ἀνάστα τῆς Ἐπισκοπῆς πρὸς ἡμῶν τῶν τῶν δὲ ὅτω πρὸς ἡμῶν ἐνεστὶ τῆς ἀκροῦσας ἐπιστάσεως, μάθοι αὐτὸν τῆς δηλωθεῖσης τῆ ἀνθρώπων ἐσορίας. ὅτι δὲ τὰς πρῶτας κήρυκας τῆς καὶ τὸ εὐαγγελίον διδασκαλίας, τὰ τε δεχθήναι πρὸς τῶν ἀποστόλων ἔθνη πρὸς ἡμῶν ἐναίμων καὶ λαλῶν ὁ Φίλων ταυτ' ἔγραφε, παντὶ τῶν δὴ λον.

A Multis deinde interjectis, disertius ad huc loquitur his verbis : Expositiones autem, inquit, sacrorum voluminum ab iis fiunt figuratè per allegorias. Univerfam enim legem similem esse existimant animali : Et verba quidem ipsa corporis instar esse : occultum autem sensum qui sub verbis latet, animæ speciem quandam habere. Quem quidem sensum hæc secta scrutari & contemplari primitus instituit, in verbis ipsis velut in speculo quodam, admirabilem sententiarum pulchritudinem contuens. Quid præterea hic attinet commemorare cætus, & virorum ac mulierum seorsum degentium studia atque exercitationes, quæ apud nos etiamnum in usu sunt : Præcipuè circa diem festum Dominicæ passionis, quo tempore iunioribus atque vigiliis, & sacerorum librorû lectioni impensius vacare consuevimus. Quæ omnia vir ille toties jam nominatus, eodem planè modo quo à nobis solis hodieque observantur, accuratè notata, scriptis suis tradidit : atque in primis pervigilia magnæ solemnitatis, piæque in iisdem exercitationes, & hymnos qui à nobis recitari solent, commemorat. Et quo pacto, cum unus quispiam modulatè ac decenter Psalmum canere exorsus fuerit, ceteri cum silentio auscultantes, extremas duntaxat hymnorum partes simul concinant. Utque per illos dies humi in stramentis recubantes, à vino quidem, ut ejus verbis utar, penitus abstineant, neque carnes ullas degustent : sola autem aqua ad potum utantur, neque ad panem aliud quidquam adhibeant præter sal atque hyssopum. Ad hæc gradus atque ordinem præsentium describit, eorum videlicet qui Ecclesiastica obeunt munera : tum ministeria Diaconorum : Postremò Episcopatus apicem omnibus antistantem. Quæ si quis accuratius nosse desiderat, ex ipso Philonis libro discere poterit. Ceterùm quin dum ista scriberet Philo, primos illos evangelicæ doctrinæ prædicatores, & ab Apostolis primùm traditam disciplinam in mente habuerit, nemini dubium esse arbitror.

CAPUT XVIII.

Qui Philonis libri ad nos pervenerint.

Huc refer
Niceph.
c. 17. 18.
1. 2.

Hic porro vir in dicendo copiosus, in sententiis locuples, in divina scripturae intelligentia sublimis atque excelsus, variam ac multiplicem factorum voluminum expositionem edidit. Ac primò quidem scripsit in Genesin, cuncta quæ illic commemorantur, ordine explanans: quos libros sacrarum legum Allegoriam inscripsit. Deinde verò capita quædam sacre scripturae quæ difficultatem habere videntur, singillatim exposuit, objectiones earumque solutiones apponens. Quos similiter libros Quæstionum ac Solutionum in Genesin & in Exodum titulo prænotavit. Sunt præterea ab eodem seorsum conscripti de diversis argumentis Tractatus: Verbi gratia, de Agricultura libri duo, totidemque de temulentia, & alia plurima opuscula variis pro cuiusque argumento titulis insignita. Inter quæ est illud de rebus quas mens sobria optat & quas execratur. Item de confusione linguarum. Est & alius de fuga & inventione. Item de congressu & consuetudine cum humanioribus disciplinis. Præterea quis ferum divinarum heres sit, seu de divisione in partes æquales & inæquales. Item de tribus virtutibus quas cum aliis Moses descripsit. Est insuper alius liber de nominum mutatione, & quas ob causas nomina immutantur. In quo libro, de duobus testamentis primo ac secundo se scripsisse testatur. Est & alius liber de migratione. Item de vita sapientis qui per iustitiam consummatus est, seu de legibus non scriptis: & alter de gigantibus: tum quòd Deus sit immutabilis. Adde his libros quinque de eo quòd somnia immittantur à Deo, ex sententia Mosis. Atque hi sunt libri ab illo in Genesin conscripti, qui ad nos pervenerunt. In Exodum verò quinque libros Quæstionum & Solutionum ab eo scriptos vidimus. Item de tabernaculo. De decem præceptis. Sunt & quatuor ejus libri de specialibus legibus quæ ad summa Decalogi capita referuntur. Alius item de animalibus quæ sacrificiis deputata sunt, & quæ sunt species sacrificiorum. De præmiis & suppliciis quæ in lege propolita sunt tam bonis quam malis. Et de imprecationibus. Præter

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

Ὅσα Φιλονος εἰς ἡμᾶς ἀεινῶς συγγραμμάτα.

Πολὺς γὰρ μὴν τῷ λόγῳ, καὶ πλατὺς πταῖς διανοαῖς, ὑψηλὸς τε καὶ μετῴρως ἐν ταῖς εἰς τὰς θείας γραφὰς θεωραῖς γενημένῳ ποιικίλῳ καὶ πολύτροπον τῶν ἱερῶν λόγων πεποιθὴς τὴν ὑφήγησιν τέτο μὲν εἰρημῶ καὶ ἀκολοθία, τὴν τῶν εἰς τὴν χύσιν δὲ ξελθῶν πραγματείαν, ἐν οἷς ἐπέγραψεν νόμων ἱερῶν ἀλληγοραῖς τέτο δὲ, καὶ μέρῳ διασολὰς κεφαλαίων τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς ζητημένων, ἐπιστάσεις τε καὶ διαλύσεις ποιημένος, ἐν οἷς καὶ αὐτοῖς κατὰ ἀλλήλους τῶν ἐν γενέσει, καὶ τῶν ἐν ἐξαγωγῇ ζήτημάτων τε καὶ λύσεων τέθειται ἴην ἐπιγραφῆν. ἔστι δὲ αὐτῶν ἑξῆς ταῦτα, πραγμαμάτων ἰνῶν ἰδίως πεποιημένα συγγραμμάτα. οἷα ἐστὶ τὰ περὶ γεωργίας δύο, καὶ τὰ περὶ μέθης τοσαῦτα, καὶ ἄλλα ἅπαντα διαφόρα καὶ οἰκείας ἐπιγραφῆς ἡξιομήνα. οἷῳ δὲ ὠνήσιας ὄντες δὲ χεῖρα καὶ καθαρότατα, καὶ ὁ περὶ συγχύσεως τῶν διαλέκτων, καὶ ὁ περὶ φυγῆς καὶ δὴρεσεως, καὶ ὁ περὶ τῶν παιδείματα σωδός. περὶ τετῶ, πῶς ὁ τῶν θείων ἐκκληρονομῶν, ἢ περὶ τῶν εἰς ταῖσα καὶ ἐναντία τομῆς, καὶ ἐπὶ ὁ περὶ τῶν τριῶν δρετῶν, ἃς σὺ ἀλλὰ ἀνεγράψεν Μωϋσῆς. περὶ τῶν μεθονομαζομένων, καὶ ὡν ἕνεκα μεθονομαζοῦται, ἐν ᾧ φησὶ σὺ τῶν ἀρχῶν καὶ περὶ διαθηκῶν πρώτης καὶ δευτέρας. ἐστὶ δὲ αὐτῶν καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ βίαισοφῆς τε καὶ δικαιοσύνης τελειωθέντος, ἢ περὶ νόμων ἀγραφῶν, καὶ ἐπιπερὶ γιγάντων, ἢ περὶ τῶν μὴ πεπεσῶν τῶν θείων. περὶ τε τῶν Μωϋσῆα θεοπέμπτης εἶναι τὰς ὀνειρές, πρῶτον, δεύτερον, τρίτον, τέταρτον, πέμπτον, καὶ ταῦτα μέρη εἰς ἡμᾶς ἐλθόντα τῶν εἰς τὴν χύσιν. εἰς ᾗ τῶν ἐξοδῶν ἐγνωμένων ἀπὸ ζήτημάτων καὶ λύσεων πρῶτον, δεύτερον, τρίτον, τέταρτον, πέμπτον, καὶ τὸ περὶ τῆς οὐκωῆς τῶν τε περὶ τῶν δέκα λογίων, καὶ τὰ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἰδεί νόμων εἰς τὰ σὺ τῶν κεφάλαια τῶν δέκα λόγων. α. β. γ. δ. καὶ τὸ περὶ τῶν εἰς τὰς ἱεραρχίας ζῶων, καὶ τῶν τῶν θυσιῶν εἶδη, καὶ τὸ περὶ τῶν περὶ τῶν νόμων τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἀδελῶν, τοῖς δὲ πονηροῖς ἑπιτιμίων καὶ

δρών. πρὸς τούτοις ἅπασιν καὶ μονόβιβλα αὐ-
τῶν φέρεται, ὡς τὰ αὐτῶν ἱστορίας. καὶ ὁ αὐτὸς Γε-
δαιὼν σωτήρα θείας αὐτῶν λόγου, καὶ ὁ πολὺν λόγον
ἔπειτα Ἀλέξανδρον, ἢ αὐτὸς λόγον ἔχων τὰ
ἀλογα ἴσα. Ἐπὶ τούτοις ὁ αὐτὸς ἔδωκεν εἶναι
πάντα φασίαν. ὡς ἔξῃς ἐστίν, ὁ αὐτὸς τὰ πάντα
σπεύδων ἐλευθερῶν εἶναι. μετ' ἧς σωτήρα
ταῦτα, ὁ αὐτὸς βίβλιν θεωρητικὴν ἢ ἱερῶν, ἔξ
ἑτῶν αὐτῶν τῶν βίβλιν τῶν Ἀποστολικῶν ἀνδρῶν
διεληλυθάντων καὶ τῶν ἐν νόμῳ καὶ προφη-
ταῖς ἐβραϊκῶν ὀνομάτων αἰ ἐρμηνεύει, τὰ
αὐτῶν σπεύδων εἶναι λέγοντα. ὅτι μὲν οὖν καὶ
Γάϊον ἐπὶ τῆς Ρώμης ἀφικόμενον, τὰ αὐτῶν B
τῆς Γαίης θεοσυγίας αὐτῶν γενομένη, ἀμὴν
ἦθες καὶ εἰρωνείας ἐπέγραψεν αὐτῶν δρετῶν,
ἐπὶ πάσης λέγειται τῆς Ρωμαίων συγκλήτου
κατὰ Κλαύδιον διελεῖν ὡς καὶ τῆς ἐν βιβλιο-
θήκῃς ἀναθέσεως θαυμασθῆναι αὐτῶν κατα-
ξωθήναι τὰς λόγους. τῶν κατὰ τὸ καὶ Παύ-
λου τὴν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ πορείαν μέ-
χρι τῆς Ἰλλυρικῆς διανύοντος, Ἰσδαίους Ρώ-
μης ἀπελαυνεῖ Κλαύδιον. ὅτε Ἀκύλας καὶ
Πρίσκιλλα μετ' ἑαυτῶν Ἰσδαίων τῆς Ρώ-
μης ἀπαλαγῆτες, ἐπὶ τῶν Ἀσίαν καταί-
ρουν ἐν ταῦτα τὸ Παύλου τῶν Ἀποστόλων C
συνδιατρέψασιν, τὰς αὐτῶν τῶν ἐκκλησιῶν
ἀρῆ πρὸς αὐτῶν καταδοληθείας θεμελίους ἐπι-
σημείων. διδάσκαλον καὶ τῶν ἡ ἱερῶν
τῶν πρῶτων γραφῶν.

A hos omnes circumferuntur etiam sin-
gulares ejusdem libri. De providen-
tia. De Judæis. De homine civilem
vitam agente. Alexander sive de eo
quod bruta animalia ratione sint præ-
dita. Item quod quicumque peccat fer-
vus est. Cui subjunctus est liber, De eo
quod liber est quicumque virtuti studet.
Sequitur liber ille de vita contempla-
tiva seu de supplicibus: ex quo capita
quædam de Apostolicorum hominum
vita supra retulimus. Sed & Hebraico-
rum nominum quæ in lege & in Pro-
phetis occurrunt, interpretationes ab
ipso compositæ esse dicuntur. Idem
cum imperante Caio Romam venisset,
librumque de illius sceleribus & flagi-
tiis conscripserat, quem per cavillatio-
nem de virtutibus inscripsit, postmo-
dum Claudio ad imperium evecto, co-
ram universo Senatu librum illum fer-
tur recitasse. Qui quidem tanta om-
nium admiratione exceptus est, ut
ejus Scripta digna deinceps judicata
sunt, quæ in Bibliothecis publicis con-
secrarentur. Sub idem tempus cum
Paulus Apostolus ab Hierosolymis &
finitimis locis regressus ad Illyricum ul-
que properaret, Claudius Imperator
Judæos Urbem expulit. Unde Aquila &
Priscilla cum aliis Judæis Roma egressi,
in Asiam appulerunt, ibique cum Apo-
stolo Paulo qui Ecclesiarum regionis il-
lius fundamenta à se recens posita tum
maximè firmabat, commorati sunt, ut
docet divinus Actuum Apostolicorum
liber.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ὅτι τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰσδαίων συμφορὰ μὴ ἔλθῃ ἐν
τῇ 1ῃ Πάσχᾳ ἡμέρᾳ.

CAPUT XIX.

Cujusmodi calamitas Judæos Hierosolymis ipso
Pascha die afflixerit.

ΕΤΙ καὶ Κλαύδιος τὰ τῆς βασιλείας διέ-
ποντος, καὶ τῶν τῆς Πάσχᾳ ἑορτῆν, το-
σαύτω ἐπὶ τῶν Ἱερουσαλὴμων εἴσῃ καὶ τα-
ραχῇ ἐξήρῳται συνέβη, ὡς μόνων τῶν
αὐτῶν τὰς ἑξῆς τῆς ἱερῆς βίβλιν σιωπημέ-
νων, τρεῖς μυριάδας Ἰσδαίων ἀποθανεῖν πρὸς
ἀλλήλων καταπαρήθειαν ἡρώδου τε τῶν
ἑορτῆν πένθον μὲν ὄλω τὰ ἔθνη, Ἰρῆνον
καὶ ἑκάστην οἰκίαν. καὶ ταῦτα μὲν σχεδὸν
καὶ λέξιν ὁ Γάϊος πῶν Κλαύδιος καὶ Ἀγρίππαν
Ἀγρίππῃ παῖδα, Ἰσδαίων καθίστησι βασι-
λέα. Φήλικα τῆς χώρας ἀπάσης Σαμαρείας
τε καὶ Γαλιλαίας, καὶ προσέτι τῆς ἐπικα-

D Ceterum Claudio Romanum adhuc Huc refer
imperium gubernante, tanta sedi- Niceph.
tio tantusq; tumultus Hierosolymis in c. 26. l. 2.
ipsa solemnitate paschæ conflatus est,
ut illorum duntaxat qui circa templi
portas contrufi & conferti conculca-
tione mutua perierunt, numerus ad tri-
ginta hominum millia pervenisse di-
catur. Adeo ut festus ille dies & uni-
versæ genti lugubris, & singulis fami-
liis lamentabilis fuerit. Hæc Jose-
phus iisdem ferè verbis memorat. In-
terea Claudius Agrippam Agrippæ fi-
lium Judæorum Regem constituit, mi-
so Felice qui Judææ simul & Sama-
riæ & Galilææ, & regionis trans Jor-
H ij

danem sitæ Procurator esset. Ipse cum tredecim annis & octo insuper mensibus imperium administrasset, Neroni imperii successorem relinquens, è vita decessit.

Λαμμένης περαίας ἐπιήροτον ἐκπέμφας, διακήσας ὃ αὐτὸς τὴν ἡγεμονίαν ἔτεσε περὶ καὶ δέκα πρὸς μισὴν ὀκτώ, Νέρωνα τῆς δεξιῆς διαδόχον καταλιπὼν τελευτᾷ.

C A P U T XX.

Quæ acta sint Hierosolymis sub Imperio Neronis.

Huc refer
Niceph.
c. 26. l. 2.

Neronis autem temporibus Felice Judæam procurante, aliam rursus inter Sacerdotes exortam seditio- nem, Josephus in vicesimo Antiquitatum libro narratis verbis: Orta est, inquit, ingens seditio Pontificum adversus Sacerdotes Primoresque plebis Hierosolymorum. Adeo ut singuli illorum collecta manu perditorum hominum novisque rebus studentium, duces se palam ferrent: congressique interdum conviciis & lapidibus se mutuo impeterent. Cum interim nemo esset qui eos objurgaret: sed tanquam in civitate omni rectore destituta hæc licentius agerentur. Tanta porro Pontificum erat impudentia & audacia, ut non dubitarent servos suos ad areas debitas raperent. Unde accidit, ut nonnulli ex Sacerdotum ordine, quibus res familiaris erat angustior, præ alimentorum inopia deficerent. Ita seditiosorum violentia jus fasque penitus oppræsserat. Idem Scriptor sub hæc tempora turmatim quandam grassatorum Hierosolymis extitisse dicit, qui interdum obvios in civitate trucidabant. Præcipue verò ait, diebus festis plebi immixti, scias sub vestibus occultantes, optimum quemque percutiebant. Cumque vulnerati protinus corruissent, ipsi cum adstantibus indignari se simulabant. Quo facto, credulitate hominum nihil de iis sinistri suspicantium, diu tecti latuerunt. Ac primum quidem Jonatham Pontificem ab illis ait interfectum fuisse: deinde verò complures alios quotidie confossos. Adeo ut timor ipsa calamitate acerbior esset, dum singuli tanquam in acie positi, quovis momento mortem sibi imminere crederent.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Ὅσα καὶ Νέρωνα ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπαράχθη.

Κατὰ δὲ Νέρωνα Φήλικος τῆς Γαδαιᾶς ἐπιπροσπεύοντος, αὐτοῖς Ρήμασι αὐτοῦ ὁ Γώσπητος, τὴν εἰς ἀλλήλους εἰσὶν τῶν ἱερέων ὠδὲ πως ἐν εἰκοσῷ τῆς δεχαιολογίας γεράφει. Ἐξάπτεται δὲ καὶ τοῖς δεχημεροῦσι εἰσὶν πρὸς τὰς ἱερεῖς, καὶ τὰς πρώτας τὴν πλῆθος τῶν Ἱεροσολύμων. ἕκασός τε αὐτῶν, εἴφω ἀνδρῶτων τῶν δραυστάτων καὶ νεωτεριστῶν ἐαυτῶ ποιήσας, ἡγεμῶν ἦν. καὶ συρράσσοντες ἐκακολόγου τε ἀλλήλους, καὶ λίθοις ἔβαλλον. ὁ δὲ ἐπιπλήξων, ἦν ἐδὲ εἰς. ἀλλ' ὡς ἐν ἀπρὸς εἰσὶν πόλει ταύτῃ ἐπράσσει μετ' ἔξουσίας. τοσαύτη δὲ τὰς δεχημερεῖς κατέλαβον ἀναίδια καὶ τόλμα, ὥστε ἐκπέμπειν δέλους ἐτόλμων ἐπὶ τὰς ἀλωνας, τὰς ληθόμενας τὰς τοῖς ἱερέσιν ὀφειλομένας δεκάτας. καὶ συνέβαινε ἕως διπορημένους τῶν ἱερέων, ἕως ἐνδεῖας διπολημένους θεωρεῖν. ἔτιως ἐκράτει τὴν δικαίαν πάλιν ἢ τῶν σασιαζόντων βία. πάλιν δὲ ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς κατὰ τὰς αὐτὰς χρόνους ἐν Ἱεροσολύμοις ἕποφυῆσαι, λησῶν τῶν αἰδῶ ἰσοεῖ, οἱ μετ' ἡμέραν, ὡς φησι, καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἐφόνεον ἕως σιωνιῶνας. μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς ἐορταῖς μνησθέντες τὴν πλῆθος, καὶ ταῖς ἐδῆσιν ἕποκευθῶνας μικρὰ ξιφίδια, τὰς νύκτιν ἕως διαφόρους: ἐπειτα πεσόων, μέρους γίνεσθαι τῶν ἐπαθανακιστῶν αὐτὰς τὰς πεφονευκότας: διὸ καὶ παντάπασι ἕπο ἀξιοπιστίας, ἀνευρέτες ἕρεσθαι πρῶτον μὲν οὖν ἕπο αὐτῶν Ἰωνάθην τὸν δεχημερεῖα καλασφαγῆναι. μετ' αὐτὸν, κατ' ἡμέραν ἀναίρεσθαι πολλὰς καὶ τῶν συμφορῶν, τὸν φόβον εἶναι χαλεπώτερον. ἕκαστος καθάπερ ἐν πολέμῳ κατ' ὄραν τὸν θάνατον προσδοχομένους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄.

Περί τῶν Αἰγυπτίων, ἃ καὶ τῶν Ἀποστόλων αἱ πράξεις ἐπισημαίνουσιν.

ΕΞῆς δὲ τούτοις ἐπιφέρει μετ' ἑτέρα λέγων. Μείζονι δὲ τούτων πληγῇ Ἰουδαίαις ἐκώσεν ὁ Αἰγύπτιος Ψευδοπροφήτης. ὡς ἀφροσύνην γὰρ εἰς τὴν χώραν ἀφροσύνης, καὶ Προφήτης πῶς ἐπιθεῖς ἑαυτῷ, περὶ τρισμυρίους ἄνδρας οἰκίσαι τῶν ἠπαρημέρων. Πειθαγαγὼν δὲ αὐτὰς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ ἐλαιῶν καλέμερον ὄρεον, ἐκείθεν οἷός τε ἕως εἰς Ἱερουσόλυμα παρελθεῖν βιάζεσθαι, καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς Φεραίας καὶ τῆς δῆμης τυραννείας, χρώμενος τοῖς σωμασπασεῦσι δουροφόροις. Φθάνει δὲ αὐτὰ τὴν οὐμὴν Φήλικας, ὑπαντήσας μὲν τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος σωμαφύλαξ τ' ἀμύνης, ὡς συμβολῆς χρωμῆς, τὸν μὲν Αἰγύπτιον φυγεῖν μετ' ὀλίγων, διαφθαρέναι δὲ καὶ ζωρηθῆναι πλείους τῶν σὺν αὐτῷ. ταῦτα ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν ἱστοριῶν ὁ Γεώργιος, ἐπισῆσαι δὲ ἄξιον τοῖς ὀνταθθα κατὰ τὸν Αἰγύπτιον δεδλωμένοις, καὶ τοῖς ὀνταῖς πράξαι τῶν Ἀποστόλων, ἔθθα κατὰ Φήλικα ὑπὸ τῶν Ἱερουσόλυμοις χιλιάδων εἰρηται τῷ Παύλῳ, ὅπηνίκα κατεσασίαζεν αὐτὰ τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος. οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστασίας καὶ ὄξαγαγὼν εἰς τὴν ἐρημον τὰς τετρακχιλίους ἀνδρας τῶν σικαριῶν; ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Φήλικα τοιαῦτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ΄.

Ὅτι ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὸν Ῥώμιον δεσμός ἀνατιμῆθαι Πάυλον, ἀπολοισάμενον πάσης ἀπελθεῖν αἰτίας.

Τούτῳ δὲ Φῆτος ὑπὸ Νέρωνος διάδοχος πέμπεται κατὰ τὸν δικαιολογησάμενον ὁ Πάυλος, δεσμός ἐπὶ Ῥώμης ἀγεται. ἀρίστηρχος δ' ἀπὸ σικωνῶν, καὶ εἰκότως σικωνιχμάλων περὶ τῶν ἐπιστολῶν ἀποκαλεῖ, καὶ Λεκάς δὲ ὁ τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων γραφῆς ὡς ἀδελφός, ἐν τούτοις κατέλυσε τὴν ἱστορίαν, διέπαιον ὅλην ἐπὶ τῆς Ῥώμης τὸν Πάυλον ἀνέσπον διατρέψαι, καὶ τὸν τῶν Θεῶν λόγον ἀκωλύτως κηρύξαι ἐπισημησάμενον, τότε μὲν οὖν

A

CAPUT XXI.

De homine Aegyptio, cuius mentio fit in Actibus Apostolorum.

PAUCIS deinde interjectis haec subjungit. Sed multo, inquit, graviore clade Iudeos afflixit Aegyptius quidam falsus Propheta. Namque is in regionem ingressus, homo magus, cum opinionem atque auctoritatem Prophetæ sibi conciliasset, usque ad triginta hominum millia quos præstigiis suis deceperat, congregavit. Quos cum ex solitudine ad montem usque Olivarum perduxisset, inde in urbem Hierosolymorum irrumperere statuerat, depulsoque Romanorum præsidio, dominationem occupare, satellites eos habiturus qui tecum in urbem irruissent. Verum Felix conatum hominis prævenit, obviam adversus eum progressus cum Romanis militibus. Et universus populus pro salute patriæ certaturus Romanos strenuè adjuvabat. Facto igitur congressu, Aegyptius quidem ipse cum paucis evasit: ceteri partim trucidati, partim capti sunt. Hæc Josephus in secundo historiarum libro retulit. Operæpreium autem fuerit iis quæ à Josepho de homine Aegyptio dicta sunt, illa subungere quæ in Actibus Apostolorum scripta habentur: quo loco Tribunus militum Hierosolymis cum plebs adversus Paulum seditionem concitasset, Felice Judæam procurante, dixit Paulo: Nonne tu es Aegyptius ille qui ante hos dies abportasti & eduxisti tecum in solitudinem quatuor millia hominum sicariorum? Sed de iis quæ sub Felice gesta sunt, hæcenus dictum sit.

Hæc refer Niceph. c. 26 l. 2.

C

CAPUT XXII.

Qualiter Paulus è Iudea Romam in vinculis missus, ad causam dicendam, iudicium sententia absolutus est.

HIC successor à Nerone mittitur Huc refer Festus. Quo Judæam procurante Niceph. Paulus in iudicium adductus causam cum cap 28. dixisset, vincetus Romam perductus est. 29. 30. 31. Erat cum Paulo Aristarchus quidam. 32. 33. quem ipse in quadam epistola idcirco lib. 2. captivitatis socium appellat. Atq; hic Lucas qui Actus Apostolorum literis tradidit, historiae suæ finem fecit: Paulum Romæ in libera custodia biennium egisse, & verbum Dei liberè prædicasse testatus. Tandem verò cum causam suam

H ii

apud Iudices perorasset, rursus prædicandi causa peregrè profectus esse dicitur: posteaque cum Romam iterum venisset, vitam martyrio finivisse. Atque hoc demùm tempore alteram ad Timotheum epistolam scripsit, in qua & de priore sua defensione, & de imminente vitæ exitu non obscure loquitur. Audi, si placet, ipsa illius verba, quibus ea quæ dixi testatur. In prima, inquit, mea defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt: non illis id imputetur. Dominus autem mihi adstitit, & corroboravit me, ut per me prædicatio impleatur, & audiant omnes gentes. Et liberatus sum de ore leonis. Quibus verbis satis apertè significat, se prius quidem ex leonis rictu servatum fuisse; quo per ipsum Evangelii prædicatio completeretur: Nerone scilicet ita designans propter animi crudelitatem. Sed paulò post non huic simile aliquid adjunxit: Liberabit me, inquit, de ore leonis. Jam enim divino afflatus spiritu imminentem sibi mortem prævidebat. Quocirca postquam dixit: Liberatus sum ex ore leonis: statim addit: Liberabit me Dominus ab omni opere malo, & servabit in regnum suum caeleste: martyrium suum jamjam affore significans. Quod quidem etiam evidentius in eadem epistola prædixerat his verbis: Ego enim jam delibor, & tempus dissolutionis meæ instat. Et in hac quidem secunda ad Timotheum epistola, Lucam solum sibi adesse testatur: In priore verò defensione ne tunc quidem adfuisse dicit. Quam ob causam videtur Lucas Actuum Apostolicorum historiam illo tempore conclusisse, cum omnia quæ quamdiu cum Paulo versatus est gesta fuerant, commemorasset. Hæc idcirco à nobis dicta sunt, ut ostendamus Paulum non in primo illo cujus meminit Lucas, in urbem Romam adventu, martyrio esse perfunctum. Quippe probabile est Pauli pro fide nostræ defensionem à Nerone qui circa initia imperii clementius se gerebat, benignè admissam fuisse: verum cum postea ad teterrima quæque facinoræ idem Nero prorupisset, Apostolos quoque cum ceteris sævitiam ejus expertos.

A Δπολογησάμενον, αὐθις ἐπὶ τὴν τῆ κηρύγμα-
τος διακονίαν λόγῳ ἔχει σείλασθαι τὸν ἀπο-
στολὸν δευτέραν δ' ἐπιβάντα τῇ αὐτῇ πόλει, καὶ
αὐτὸν τελειωθῆναι μαρτυρίῳ. ἐν ᾧ δευ-
μοῖς ἐχόμενος, τὴν πρὸς Τιμόθεον δευτέραν
ἐπιστολὴν συντάττει, ὁμῶς σημαίνων τὴν τε
πρῶτην αὐτῷ γηρομένην ἀπολογίαν, καὶ τὴν
ἀποδοῦναι τελείωσιν. δέχεται δὲ καὶ τῶν
τῶν αὐτῶ μαρτυρίας. ἐν τῇ πρώτῃ μετὰ φησὶ
ἀπολογία εἰδὲς μοι συμπαραγγέλλετο, ἀλλὰ
πάντες με ἐγκαλεῖσθαι. μὴ αὐτοῖς λογιζέσθαι.
B ὁ ἦ Κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν
με, ἵνα δι' ἐμὲ τὸ κήρυγμα πληροφρονηθῆ, καὶ
ἀκέρωσι πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐρρύθη ἐν σὸματι
μαλ' ἢ λέοντος. σαφῶς δὲ παρέστη διὰ
τῶν ὅπως ἀντὶ τὸ πρῶτον, ὅπως ἀντὶ τὸ κήρυγμα
τὸ δι' αὐτῶ πληρωθῆναι, ἐρρύθη ἐν σὸματι
λέοντος. τὸν Νέρωνα ταύτη ὡς εἶπε διὰ τὸ ἀ-
μόθυμον ἀποσειπῶν. οὐκ ἔστιν ἐξ ἧς ἀποσειπῆναι
ἀποπλήσιόν τι, τὸ ῥύσεται με ἐν σὸματι
λέοντος. εἴωρα γὰρ τῷ πᾶσι μάλ' ἢ τῷ ὅσον ἐπι-
μέλλεσθαι αὐτῶ τελειωθῆναι. διὸ φησὶ ἐπιπλήσιον
τῶ, καὶ ἐρρύθη ἐν σὸματι λέοντος, τὸ ῥύ-
σειαί με ὁ Κύριος διὰ παντὸς ἐργα ποιηρῶν,
καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτῶ τῶν ἐπι-
εργῶν σημαίνων τὸ ἀποπλήσιον μαρτυρίῳ,
καὶ σαφῶς ἐργῶ ἐν τῇ αὐτῇ ἀπολογίᾳ γραφῆ
φάσκων. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς
τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφάρξαται. καὶ μὴ ὄντων ἐπι-
τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς τῶν ἀποστόλων Τιμόθεον,
τὸν Λεκάην μόνον γραφόντι αὐτῶ συνείναι δη-
λοῖ καὶ τῶ πρῶτον ἀπολογίαν εἰδὲ τῶ-
τον. ὅθεν εἰκότως τὰς ἰσὺν Ἀποστόλων πρῶτον
D ἐπ' ἐκείνῳ ὁ Λεκάης ἀπέγραψε τὸν χρόνον.
τῶ μέγιστος ὅτι τῶ Παύλῳ συνίῳ ἰσὺς ἰσὺς
ὑψηλῶσ ἀμρῶ. ταῦτα ἦ ἡμῖν εἰρησαι, πα-
εισαμρῶσ ὅτι μὴ καθ' ἡμῶ ὁ Λεκάης ἀπέγρα-
ψεν ἐπὶ τῶ ῥώμης ἐπιπλήσιον τῶ Παύλῳ, τὸ
μαρτυρίῳ αὐτῶ συνεπεράθη. εἰκότως γένοιτο
μὴ δέχασ ἡπώτερον τῶ Νέρωνος διακεμι-
νε. ῥῶσ ἰσὺς ἰσὺς ἐπὶ τῶ δόματι τῶ Παύλῳ κα-
ταδελθῆναι ἀπολογίαν ἀποπλήσιον ἦ εἰς
ἀθεμίτες τόλμας, καὶ τῶν ἄλλων καὶ τὰ
τῶν Ἀποστόλων ἐγχειροῦσθαι.

N F R O .

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ΄.

Ως ἐμαρτύρησεν Ἰακώβος ὁ ἑνὸς Κυρίου ἡγεμονίας ἀδελφός.

C A P U T XXIII.

Quomodo Iacobus qui frater Domini dictus est, martyrismum subiit.

Ἰουδαῖοι γεμῶν τὸ Παῦλε Καίσαρα Ἰη-
 καλεσαμένους, ἵπτι τε τῶν Ῥωμαίων πόλιν
 ὑποφύσας ἀπαπεμφθέντες, τῆς ἐλπίδος
 καθ' ἡμῶν ἀσπίδων αὐτῶν τῶν Ἰηβελῶν ἀποπε-
 σόντες, ἵπτι Ἰακώβου τὸν τῶν Κυρίων ἀποστόλων
 ἀδελφόν, ὃν παρὰ τῶν Ἀποστόλων ὁ τῆς Ἐ-
 πσκοπῆς τῆς ἐν Ἱερουσαλήμοις ἐκτελείετο
 ἴπριον. ὧσαυτὰ ἰαυτοῖς κτὰ κτὴν τέτατολ-
 μάται, εἰς μέσον αὐτὸν ἀγαγόντες, ἀρῆσιν
 τῆς εἰς τὸν Χριστὸν πίστεως ἵπτι παντός ἐξή-
 του τῆς λαοῦ. τὸ δὲ ἀπὸ τῶν ἀπάντων γνώ-
 μῶν ἐλθούσα φωνὴ καὶ μάλλον ἢ παρὰ τὸ
 κησαν ἵπτι τῆς πληθύνου ἀπάσης παρήσα-
 σαμένους, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ὄν ἐῖναι τὸ Θεῶν
 τὸν ὧσην καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν
 Χριστὸν, μηκέτι οἰοῖτε τῶν ἀνδρῶν μαρτυ-
 ρίαν φέρειν, τῶν δικαιοτάτων αὐτῶν ἀπὸ τοῖς
 πᾶσι δι' ἀκαθάρτησιν ἡμετέρας καὶ τὸν βίον φι-
 λοσοφίας τε καὶ θεοσεβείας πιστεύοντες, κτε-
 νησι, καιρὸν εἰς Ἰερουσαλήμ λαθόντες τῶν ἀναρ-
 χίαν ὅτι δὴ τὸ φῆσεν καὶ αὐτὸ τὸ καιρὸν ἵπτι
 τῆς Ἰερουσαλῆμ τελειώσαντες, ἀναρχα καὶ ἀνε-
 πιστοὶ τὰ τῆς αὐτοῦ διοικήσεως καθει-
 σήκει. τὸν ἵπτι τῆς Ἰακώβου τελειώσαντες τῶν
 ἡδὴ μὴ πρότερον αἰ ἀπὸ τῆς ἐκείνου τῶν κλη-
 μῶν φωνῶν δεδηλωκασιν, ὅτι τῶν πρε-
 γνισβεβλητῶν, ἐξῶν τε τὴν πρὸς θάνατον πε-
 πηχθαι αὐτὸν ἰσορηκότων. ἀκείβησα ἡ γε-
 μῶν τὰ καὶ αὐτὸν ὁ ἡγήσιππος ἵπτι τῆς
 πρώτης τῶν Ἀποστόλων ἡγήσιππος διαδο-
 χῆς, ἐν τῶ πέμπτῳ αὐτῶν ἱερομνήματι τῶν
 λέγων ἰσορεῖ τὸν πρόπον. διαδέχεται ἵπτι
 τῶν ἐκκλησιῶν μὲν τῶν Ἀποστόλων, ὁ ἀδελ-
 φός τε κυρίως Ἰακώβος, ὁ ὀνομαδεύεις ὑπο-
 πάντων δικαιοῦν ὅτι τῶν ἑκείνου χρόνων μέ-
 χει καὶ ἡμῶν. ἐπεὶ πολλοὶ Ἰακώβοι ἐκαλοῦντο.
 ὧσαυτὰ ἵπτι ἐν κοιλίας μητρὸς αὐτῶν ἀγίου ἡμῶν.
 Οἶνον καὶ σίκερα οὐκ ἐπιεν, εἰδὲ ἐμψυχον
 ἐφαθεν ἕρπον ἵπτι τὴν κεφαλῶν αὐτῶν οὐκ
 ἀνέβη ἔλαιον οὐκ ἠλέψατο, καὶ βαλανίον οὐκ
 ἐχρησάτο. τῶν μόνῳ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἅγια εἰ-
 σιναί. εἰδὲ γὰρ ἐρεοῦν ἐφόρει, ἀλλὰ σινδόν-
 νας, καὶ μόνῳ εἰσήρχετο εἰς τὸν ναόν. ἡνύρισκετο

B

C

D

Ceterum cum Paulus ad Caesarem ^{Huc refer}
 provocasset, Romamque à Festo ^{Niceph.}
 missus esset, Judæi qui infidias ipsi stru-
 xerant, spe sua frustrati, in Iacobum
 fratrem Domini, cui episcopalis Hiero-
 solymorum sedes ab Apostolis tra-
 dita fuerat, rabiem convertunt, at-
 que hoc ferè modo illum adorti sunt.
 Productum in medium, abnegare fi-
 dem Christi coram omni populo ju-
 bent. Sed cum is præter omnium ex-
 spectationem libera voce & majore
 quam sperabant fiducia, Servatorem
 ac Dominum nostrum Jesum Dei Fi-
 lium esse coram omni multitudine
 confessus fuisset; tum illi impatienter
 ferentes testimonium tanti viri, quip-
 pe qui ob singularem continentiam
 ac religionem, omnium consensu ju-
 stissimus habebatur, arrepta ex morte
 rectoris licentia eum trucidant. Quip-
 pe per idem tempus mortuo in Judæa
 Festo, absque ullo præfide ac mode-
 ratore provincia remanserat. Ac jam
 quidem superius modum cædis Jacobi
 ex allatis Clementis verbis cognovi-
 mus, qui ex templi fastigio eum præ-
 cipitatum, & fullonis veete percussum
 interiisse testatus est. Sed omnium
 accuratissimè Hegefippus qui Aposto-
 lorum temporibus proximus fuit, in
 quinto Commentariorum libro de Ja-
 cobo præscripsit his verbis: Ecclesiæ,
 inquit, administrationem unà cum
 Apostolis suscepit Iacobus frater Do-
 mini, qui jam inde à Christi tempo-
 ribus ad nostram usque ætatem Iustus
 cognominatus est. Nam multi qui-
 dem eodem nomine Jacobi vocaban-
 tur. Sed hic ab ipso matris utero san-
 ctus fuit. Nec vinum unquam bibit nec
 ficeram: ab animantium carnibus pe-
 nitus abstinuit. Comam nunquam to-
 nondit. Neque ungi, neque lavare bal-
 neo corpus unquam solitus. Unus ex
 omnibus in intimum templi sanctua-
 rium ingrediendi jus facultatemq; ha-
 bebat. Neque enim lanicio, sed li-
 nea tantum veste utebatur. In tem-
 plum solus intrare, atque ibi genibus
 flexis pro peccatis populi supplex
 Deum orare consueverat. Adeo ut ge-
 nua ipsius instar cameli occalluerint,
 dum assidue Deum venerans, & pro

salute populi vota faciens humi sterneretur. Hic ergo ob singularem justitiam cognominatus est Justus & Oblivius, quod Latine munimentum populi & justitiam significat, quemadmodum etiam Prophetæ de eo prædixerunt. Quidam autem ex septem sectis quæ apud Judæos erant, de quibus in superioribus libris scripsisse meminimus, interrogarunt eum, quodnam esset ostium Jesu. Quibus ille Jesum esse Servatorem respondit. His auditis, nonnulli eorum Jesum reverè Christum esse crediderunt. Suprà scriptæ verò sectæ nec resurrectionem, nec futurum Christi adventum ut unicuique pro meritis mercedem tribuat, credebant. Quotquot verò ex iis crediderunt, Jacobi operâ ac ministerio utique crediderunt. Cùm ergo multi ex ipsis etiam primoribus crederent, tumultuari cœperunt Judæi & Scribæ ac Pharisei: eò jam ventum esse clamantes, ut propè omnis populus Jesum quasi Christum exspectaret. Proinde in unum congregati Jacobum adeunt, hisque eum verbis compellant: Hortamur te, inquit, ut populi errorem comprimas, qui falsam de Jesu opinionem imbibit, perinde quasi Christus esset. Persuade igitur omnibus qui festo Paschæ die huc conveniunt, ut de Jesu recè sentiant. Tibi enim omnes fidem habemus, & cum universo populo hoc tibi testimonium perhibemus, justissimum te virum esse, nec ullum apud te personarum discrimen valere. Proinde plebi persuade ne circa Jesum deinceps aberret. Nam & universus populus, & nos libenter tibi obtemperamus. Ascende igitur in fastigium templi, ut in sublimi loco positus, ab omnibus conspici & exaudiri facile possis. Nam paschalis solemnitatis gratia, cunctæ Judæorum tribus & ex gentibus non pauci huc convenerunt. Posthæc suprædicti Scribæ & Pharisei cùm Jacobum in fastigio templi collocassent, contenta voce sic eum alloqui cœperunt: O Juste cui nos omnes fidem adhibere par est, quandoquidem populus omnis errat, Jesum sectans crucifixum, doce nos quod sit ostium Jesu suffixi cruci. Tunc Jacobus editâ voce iis respondit: Quid me, inquit, interrogatis de Jesu filio hominis? Ipse sedet in cælo à dextris summæ virtutis, & venturus est in nubibus cæli. Cumque multi hoc Jacobi testimo-

Α τε κείμην ἐπὶ τοῖς γόνασι, καὶ αἰτέμην ὑπερὶ τοῦ λαοῦ ἀφεσθῆναι ὡς ἀπειληκέναι τὰ γόνατα αὐτῷ δίκην καμῆλης, διὰ τὸ αἰεὶ καμῆσαι ἐπὶ τῷ γόνυ πρηστικωοῦντα τῷ Θεῷ, καὶ αἰτέμην ἀφεσθῆναι τῷ λαῷ. διὰ γένοιτο τῷ ὑπερβυλλῶ τῆς δικαιοσύνης αὐτῷ, ἐκαλέετο Δικαιοῦ καὶ Ὁβελίας ὁ ἐστὶν ἐλληνιστὴς ὡσεὶ καὶ ἡ λαὸς καὶ δικαιοσύνη, ὡς οἱ πρηστικῶτα δὴ καλεῖται αὐτῷ. πῖνός οὖν τῷ ἐπὶ αἰρέσεων τῷ ὄντι τῷ λαῷ, τῷ πρηστικωοῦντων μοι ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, ἐπισηθάνοιο αὐτῷ, τίς ἡ διαφορὰ τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἔλεγε τῷ ἑαυτὸν ἑαυτῶν. Β ἔξ ὧ πῖνός Ἰησοῦσαν, ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός. αἱ δὲ αἰρέσεις αἱ πρηστικωοῦντων, ὅτι Ἰησοῦσαν ἔτε ἀνάστασις, ἔτε ἐρχομένων. διδοῦναι ἑκάστῳ καὶ τὰ ἔργα αὐτῷ. ὅσοι δὲ καὶ Ἰησοῦσαν, διὰ Γαβριὸν. πολλῶν οὖν καὶ τῷ ἀρχόντων πρηστικῶν, καὶ Φαρισαίων λεγόντων, ἐπικινδυνεύει πᾶς ὁ λαὸς Ἰησοῦ τὸν Χριστὸν πρηστικῶν. ἔλεγον οὖν συνελθόντες τῷ Γαβριὸν ὡς ἀκαλεῖσθαι σε. ἐπίχευε τὸν λαὸν ἐπὶ ἐπιπλήθει εἰς Ἰησοῦν, ὡς αὐτῷ ὄντι καὶ Χριστῷ. Γ ἀκαλεῖσθαι σε πῖνός πάντας τὰς ἐλθόντας εἰς ἡμᾶς ἐν τῷ παύσει Ἰησοῦ. σοὶ γὰρ πάντες πεθόμεθα. ἡμεῖς γὰρ μαρτυρεῖσθαι σοὶ καὶ πᾶς ὁ λαὸς, ὅτι δίκαιο καὶ ὅτι πρηστικῶν ἐλαμβάνεις. πῖνός οὖν συτὸν ὄχλον καὶ Ἰησοῦ μὴ πρηστικῶν. καὶ γὰρ πᾶς ὁ λαὸς καὶ πάντες πεθόμεθα σοὶ. εἰπὼν οὖν ἐπὶ τὸ πρηστικῶν ἔλεγε, ἵνα ἀνοθεῖ καὶ Ἰησοῦ, καὶ ἡ ἑνακαλεῖσθαι τὰ ῥήματα πάντων τῷ λαῷ. διὰ γὰρ τὸ πρηστικῶν συνελθόντας πᾶσαι αἱ φυλαμαὶ καὶ τῷ ἔθνω. ἐξήσαν οὖν οἱ πρηστικῶν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι τὸν Γαβριὸν ἐπὶ τὸ πρηστικῶν ἔλεγε, καὶ ἐκράξαν αὐτῷ καὶ ἔπον δίκαιο ὅτι πάντες πείθεσθαι ὁμολοῦν, ἐπεὶ ὁ λαὸς πρηστικῶν ὅπισθεν Ἰησοῦ τῷ ἐλαρωθέντι, ἀπάγειλον ἡμῖν τίς ἡ διαφορὰ τῷ Ἰησοῦ τῷ ἐλαρωθέντι. καὶ ἀπεκρινάμενος φωνῇ μεγάλῃ τί με ἐπερωτᾶτε καὶ Ἰησοῦ τῷ ὑπερβυλλῶ ἀνθρώπου; καὶ αὐτὸς κάθηται ἐν τῷ θρανῷ ἐκ δεξιῶν τῆς μεγάλης δυνάμεως, καὶ μέλλει ἐρχεσθαι ἐπὶ τῶν νεφελῶν τῷ θρανῷ. καὶ πολλῶν πρηστικῶν τῶν. καὶ δεξιῶν ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ τῷ Γαβριὸν, καὶ λεγόντων ὡς Ἄνω τῷ ὑπερβυλλῶ. Δ αὐτῷ.

NERO.

Δαβιδ. τότε πάλιν οἱ αὐτοὶ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον κακῶς ἐποίησαμεν τοιαύτην μαρτυρίαν πῶς ἀχρόντες τῷ Ἰησοῦ· ἀλλὰ ἀναβάλλετε, καθάραλοιμεν αὐτὸν, ἵνα φοβηθέντες μὴ πισεύσωσιν αὐτῷ. καὶ ἔκραξαν λέγοντες· ὦ ὦ, καὶ ὁ δίκαιος ἐπλανήθη, καὶ ἐπλήρωσαν τὴν γεραφὴν τὴν ἐν τῷ Ἡσαΐα γεγραμμένην· ἀρωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχετος ἦμῖν ἐστὶ τοῦ ἰσχυροῦ ματαῖα ἰσῶν ἔργων αὐτῶν· φάγονται ἀναβάλλες οὖν κατέβαλον τὸν δίκαιον, καὶ ἔλεγον ἀλλήλοις· λιθάσωμεν Γάκωβον τὸν δίκαιον. καὶ ἤρξαντο λιθάζειν αὐτὸν, ἐπεὶ καθάραλοιμοί ἐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ σεραφεὶς ἔθηκε τὰ γόνατα λέγων· πῶς ἀκαλῶ Κύριε Θεὲ Πάτερ, ἀφες αὐτοῖς ἕγὼ οἶδασι τί ποιῶσιν. ἔτω ὁ καθάραλοιμοῦ αὐτῶν, εἰς ἰσῶν ἱερέων τῶν ἡσῶν Ρηγαβὺς ἢ Ραχαβείμ τῶν μαρτυρημένων ὑπὸ Γερεμίας τῷ Προφήτῃ, ἔκραξε λέγων· πῶς ἀκαλῶ, τί ποιεῖτε· εὐχέσθε ὑπὲρ ὑμῶν ὁ δίκαιος. καὶ λαβὼν πῶς ἀπ' αὐτῶν εἰς τὴν γεραφὴν τὸ ξύλον ἐν ᾧ ἀπεπέτεε τὰ ἰμάτια, ἔβηκε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς δικαίας. καὶ ἔτως ἐμαρτύρησεν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ, καὶ ἐπὶ αὐτῆς ἡ στήλη μνημείου πῶς ἀκαλῶ. μάρτυς ἐστὶ ἀληθῆς Γεραφίος τε καὶ ἑλλησι γεγενηται, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐστίν. καὶ διὸ οὐκ ἔσονται πολιορκεῖ Ἰὴν Γεραφίαν, αἰχμαλωπίσας αὐτὰς. ταῦτα διὰ πλάτης συνωδὰ τῷ γε Κλήρωρι καὶ ὁ Ἡγήσιππος. ἔτω ὁ ἀρεθὸς Φαυμασίος ἰς Ἰὴν, καὶ πῶς ἀκαλῶ τοῖς ἄλλοις ἀπάσιν ἐπὶ δικαιοσύνην βεβόητος ὁ Γάκωβος, ὡς καὶ Ἰεραφίαν ἐμφορῆς δοξάζειν, ταῦτα ἵνα ἰσῶν αἰτίαν τῆς πῶς ἀκαλῶ τῷ μαρτύριον αὐτῷ πολιορκίας τῆς Γεραφίαν. ἰσῶν δὲ ἔδεν ἕτερον αὐτοῖς συμβῆναι, ἢ διὰ τὸ καὶ αὐτῶν τολμηθῆναι ἀγῶν. ὁ γοῦν Ἰωσήπος, ὅτε ἀπώκνησε καὶ τῆτ' ἐγχεάφως ἐπιμαρτύρησας, δι' ἡσῶν φησι λέξεων. ταῦτα ὁ συμβέβηκεν Γεραφίαν, καὶ ἐκδίκησεν Γακώβος ἔδικαίς, ὅς ἰσῶν ἀδελφὸς Ἰησοῦ ἔλεγομενος Χριστὸς· ἐπειδὴ πῶς δικαιοσύνην αὐτῶν ὄντα οἱ Γεραφίαν ἀπέκνησαν. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ τὸν θάνατον αὐτῶν ἐν εἰκοστῇ τῆς δεκαλογίας δηλοῖ διὰ τῶν περὶ τῶν Καίσαρος Ἀλεξάνδρου εἰς Ἰὴν Γεραφίαν ἐπαρχον, φησὶ τὴν τελευτήν τῶν ἰσῶν. ὁ δὲ νεώτερος Ἀνανός

Anio confirmatiglorificarent Jesum, dicentes Osanna filio David: Tunc iidem Scribæ ac Pharisei inter se collocti; Malè, inquit, fecimus, qui tanto testimonio Jesum ornaverimus. Verum ascendamus, eumque præcipitem deiciamus, ut ceteri conterriti fidem illi habere desinant. Conclamare deinde cæperunt ac dicere: O o, ipse etiam Justus erravit. Et impleta sunt ea quæ apud Esaiam scripta sunt: Tollamus è medio Justum, quia molestus est nobis: propterea fructum operum suorum manducabunt. Mox ergo conscendentes, eum præcipitem egerunt. Et quoniam præcipitatus non statim mortem obierat, sed conversus flexis genibus orabat dicens: Domine & Deus Pater, rogo ut ignoscas illis, quia nesciunt quid faciunt. Illi inter se dixerunt: Lapidemus Jacobum Justum. Cæperunt igitur lapidibus eum impetere. Cumque hominem saxis obruerent, unus è Sacerdotibus, ex filiis Rechab filii Rechabim qui Hieremiæ suffragio commendati sunt, contenta voce: Parcite, inquit, quid facitis? Justus orat pro vobis. Interim unus ex iis, fullo arrepto fuste quo vestes exprimere solebat, caput Justii percussit. Atque ita felici martyrio vitam finiit. Sepultus est eodem in loco, manetq; adhuc cippus illius prope templum. Hic Jacobus tum Judæis tum Græcis locuples fuit testis, Jesum verè Christum fuisse. Nec multo post obsidio Vespasiani, & Judæorum captivitas subsēcuta est. Hæc Hegesippus profusum cum Clemente consentiens, paulò fufius retulit. Porro Jacobus ob singularem justitiam adeò celebris apud omnes & admirabilis fuit, ut Judæorum prudentissimi hanc fuisse causam existimaverint secutæ mox obsidionis Hierosolymorum. Quam quidem non ob aliud sibi contigisse quam propter scelus in Jacobum admissum, ipse etiam Josephus scripto testari minimè dubitavit, cum ait: Hæc omnia contigerunt Judæis propter Jacobum Justum, fratrem Jesu qui dicitur Christus. Qui cum esset omnium consensu justissimus, nihilominus à Judæis necatus fuerat. Idem in vicefimo Antiquitatum libro mortem illius commemorat his verbis: Comperta morte Festi Cæsar Albinum Procuratorem in Judæam mittit. Interea Ananus junior quem Pontificatum accepisse jam diximus, vir audax imprimis ac temerarius,

& qui sectam Sadduceorum sequebatur, quos quidem præ ceteris Judæis in judiciis exercendis immites esse supra retulimus, opportunum sibi tempus adesse ratus, eo quod Festus quidem obiisset, Albinus verò adhuc iter faceret, concilium judicum cogit. Inductoque in judicium Jacobo fratre Jesu ejus qui dicitur Christus, & cum eo quibusdam aliis, crimen illis violatæ legis impetit, statimque lapidandos tradidit. Sed quicumque inter cives modestissimi legisque observandæ studiosissimi habebantur, graviter id factum tulere. Itaque clam legatos ad Regem mittunt, hortantes ut Ananum per literas monere vellet ne deinceps talia gereret: neque enim prius illud rectè atque ex jure ab eo factum fuisse. Quinetiam nonnulli eorum Albino ab urbe Alexandria iter facienti occurrerunt, eumque monuerunt non licuisse Anano absque ipsius consensu concilium judicum convocare. Quibus auditis, Albinus literas plenas furoris & iracundiæ ad Ananum scribit, minatus se de illo pœnas sumpturum. Proinde Rex Agrippa adempto ei Pontificatu quem per tres menses gesserat, Jesum Damnæi filium Pontificem constituit. Hæc sunt quæ de Jacobo memorantur, cui etiam adscribi solet epistola prima earum quæ Catholicae dicuntur. Quam quidem nonnulli spuriam ac suppositiciam existimant. Sane pauci admodum ex vetustioribus, tum hujus epistolæ tum illius Judæ quæ & ipsa in septem Catholicarum numero recensetur, mentionem fecere. Verumtamen has quoque cum ceteris in plurimis ecclesiis publicè lectitari cognovimus.

ὄν τὴν δεξιερῶσιν εἰπομεν παρεληφέναι, φρασὺς ἡ τὸν τρόπον καὶ τοιμητὴς διαφερομένης. αἰεσὶν ἢ μετρίῳ τῷ Σαδδουκαίων, οἵτινες εἰσι παρὰ τὰς κείρας ὡμοὶ παρὰ πάντας τὰς Ἰουδαίους, καθὼς ἤδη δεδηλώκαμεν. ἃ τε δὴ οὖν τοῖσιν ὁ ἀνανθ' νομιστὰς ἔχειν καὶ ἐξ Ἰππιδεῖον, διὰ τὸ τεθνήσκειν μὲν Φῆσον, Ἀλεῖνον δ' ἐπὶ κτ' τῷ ὄδῳ ὑπαρχόν, καὶ ἔτι σινεδριον κειτῶν καὶ παλαιῶν εἰς αὐτὸ τοῦ ἀδελφὸν Ἰησοῦ τῶ Χριστοῦ λεγομένης (Γάλαξος ὄνομα αὐτῶ) καὶ πᾶσι ἐτέροις, ὡς παλαιῶν μισθίων καὶ κληρονομῶν ποιστῶν, παρὰ δωρεὰν δωροδοκίαν, ὅσοι δ' ἐδόκουν Ἰππιδεῖσιν αὐτῶν τῶν κτ' τῷ πόλιν εἶναι καὶ τὰ παρὰ τῶν νόμων ἀκείβεις, βαρῶς ἠέεικον Ἰππιδεῖν καὶ πέμπειν παρὰ τὸν βασιλέα κρύφα, παλαιὰ λέγει αὐτὸν Ἰππιδεῖα τῶ Ἀνάω μισθίων ταῦτα προέσειν. μὴ δ' ἔχον τὸ πρῶτον ὀρθῶς αὐτὸν πεποιθέναι. ἵνες δ' αὐτῶν καὶ τὸν Ἀλεῖνον ὑπονοήσασιν διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας ὄδου πορεύεσθαι, καὶ διδάσκασθαι ὡς ἐκ τῶν Ἰωάννου χωρίων τῆς αὐτῆς γνώμης καὶ τῶν σινεδριων. Ἀλεῖνον δ' ἢ περὶ εἰς τοῖς λεγομένοις, γραφὰς μετ' ὀργῆς τῶ Ἀνάω, λήψεται παρ' αὐτῆς δικῆς ἀπειλῶν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἢ Ἀγρίππας διὰ τῆσιν τῶ δεξιερῶσιν ἀφελόμενον αὐτῶ ἀξάντος μὴ ἴσως τῆς, Ἰησοῦ τὸν δ' Ἀμαμαίε κατέστησεν. ταῦτα καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰωάννου, ἢ ἢ πρῶτη τῶ ὄνομα Ἰωάννου Καθολικῶν Ἰππιδεῶν εἶναι λέγειται. ἴσως δ' ὡς νοθεύεται μὲν ἐπὶ πολλοὶ γοῶν τῶ παλαιῶν αὐτῆς ἐμνημόνισαν, ὡς ἐδὲ τῆς λεγομένης Ἰουδαίας, καὶ αὐτῆς ἕσης τῶν ἐπὶ λεγομένων Καθολικῶν, ὁμοῦς δ' ἴσμεν καὶ ταῦτα μὲν τῶν λοιπῶν ἐν πλείσταις δεδημοσιωμένης ἐκκλησίαις.

CAPUT XXIV.

Vi post Marcum primus Alexandrinorum Episcopus ordinatus est Annianus.

Huc refer Niceph. c. 15. l. 2. **I**Nterea Nerone octavum imperii annum agente, primus post Marcum Evangelistam Alexandrinæ Ecclesiæ administrationem suscepit Annianus, vir Deo acceptus & omni ex parte mirabilis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Ὁς μὲν Μάρκον πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρείας Ἰωάννου Ἰππιδεῶν κατέστη.

Νέρωνος δ' ὄγδοον ἄγοντος τῆς βασιλείας ἐστὶν, πρῶτος μὲν Μάρκον τοῦ Ἀπόστολου καὶ Ἐυαγγελιστῆς, τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παροικίας, Ἀννιανὸς τὴν λειτουργίαν διαδέχεται ἀνὴρ θεοφιλῆς ὢν καὶ τὰ πάντα θαυμασίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ΄.

С А Р У Т XXV.

Παύλῳ καὶ Νέρονι διαμάχῃ καθ' ὃν ἐπὶ Ρώμῃς Παύλῳ καὶ Πέτρῳ τοῖς ὑπερῷοις ἐκείνοις καὶ τοῖς ὑποτακτικοῖς μαρτυροῦσι καὶ καταδικάζονται.

De Neronis persecutione, in qua Petrus & Paulus Romæ martyrium pro religione subierunt.

ΚΡαλαίμενος ὃ ἦδη τῷ Νέρονι τῆς δόξης, εἰς ἀνοσίχθους ἐξοκέλας ἐπιτηδεύσεις, καὶ αὐτῆς ὠπλιζέτο τῆς εἰς τὸν τῷ ὅλων Θεοῦ ἐνσεβείας, γράφειν ἠρώδῳ οἷος τις ἔδει γερήναι τῷ μοχθηρίᾳ, εἰ τῆς παρεύσης γένοιτο ἀνχορῆς. πολλῶν γεμῶν τὰ κατ' αὐτὸν ἀκρεβέσταται ἀδελφωκότων διηγήσεις, παρέστιν ὅτι Φίλον, ἐξ αὐτῶν τῶν σκαιοτήτων τῶν ἀνδρῶν ἐκλόπευ καὶ βεβρωθήσαι μανίας καὶ τῷ ἐμψλοχισμῷ, μυρίων ὄσων ἀπωλείας διεξελθὼν, ἐπὶ Τσαυτίῳ ἤλασε μαιφονίαν, ὡς μὴ ὃ τῷ οἰκιστάτων τε καὶ φιλιππῶν ἀποχέας. μητέρα ὃ ὁμοίως καὶ γυναῖκα σὺν καὶ ἄλλοις μυρίοις τῷ χρεὶ προσήκονσι, τρέπον ἐχθρῶν καὶ πολεμίων, ποικίλαις θανάτων ἰδέαις διαχρήσατο. ἐνέδει ὃ ἀεὶ τοῖς πᾶσι καὶ τέτ' ἐπιγραφῆναι αὐτῶν, ὡς αὐτῶν πρώτος ἀποκροῦσθαι, τῆς εἰς τὸ θεῖον ἐνσεβείας πολέμου ἀναδειχθεῖν. τέτρα ὃ πάλιν ὁ Ρωμαῖος Τερτυλλιανός, ὃ δὲ πως λέγων μνημονεύει. ἐντύχετε τοῖς ὑπομνήμασιν ὑμῶν. ἐπεὶ εὐρήσεται πρῶτον Νέρονα ἴστο τὸ δόγμα, ἡνίκα μάλιστ' ἐν Ρώμῃ τὴν ἀνατολίῳ πᾶσαν ὑποτάξας, ὡμὸς τῷ εἰς πάντας, διαξάντα. τοῖς τῶν τῆς κολάσεως ἡμῶν δόχνη γὰρ καυχόμεθα. ὃ γὰρ εἰδὼς ἐκείνον, νοῆσαι δύναται. ὡς οὐκ ἀνέμῃ μεγάλα πᾶγαθὸν τῷ, τῷ Νέρονι καὶ ἀκαχεθῆναι, ταύτη γοῦν ἔδει θεομάχου ἐν τοῖς μάλιστ' ἀνακρουθῆναι, ἐπὶ τὰς κτ' τῶν Ἀποστόλων ἐπέβη σφαγᾶς. **Π**αῦλος δὲ ὡν ἐπ' αὐτῆς Ρώμῃς τῷ κεφαλῷ ἀπομνηθῆναι, καὶ Πέτρου ὡσαύτως ἀνασκολεπιδῆναι καὶ αὐτὸν ἰσορροῦται. καὶ πιστεύεται γὰρ τῷ ἰσορροῦν, ἢ Πέτρου καὶ Παύλου εἰς δευρὸν κελῆσασα ἐπὶ τῶν αὐτοῦ κοιμητηρίων προσεσηκῶν. εἰ δὲ ἐπὶ ἡττον καὶ ἐκκλησιαστικὸς ἀνὴρ Γαῖος ὄνομα, καὶ Ζεφυρίνου Ρωμαίων γεροντὸς ἐπίσκοπον ὅς δὲ Περθκλῶ τῆς κτ' Φερίας πρὸς ἀρῶν γνώμης ἐχρησάφως διαλεχθεῖς, αὐτὰ δὲ αὐτὰ πρὸ τῶν τόπων ἐνθα τῶν εἰρημῶν Ἀποστόλων ταῖς ἐρασκηνώματι καὶ ἐβείβηται, φησὶν. ἐγὼ ὃ τὰ τρέπαια

Ceterum Nero confirmatum jam sibi imperium videns, ad impios & nefarios actus prolapsus, ipsum quoque veri Numinis cultum oppugnare instituit. Et qualis quidem quantaque ejus fuerit improbitas, non est presentis otii hic describere. Sed cum multi res ab eo gestas diligentissime perscripserint, poterit qui volet, incredibilem hominis immanitatem & furorem ex ipsis cognoscere. Qui infinitis hominibus temere nulloque adhibito consilio trucidatis, eò tandem crudelitatis processit, ut ne à proximis quidem & carissimis cruentas manus abstinerit: sed matrem cum fratribus & uxorem & alios innumerabiles propinquitate generis sibi conjunctos, non secus ac hostes & inimicos variis suppliciorum generibus extinxerit. Verum hoc unum adhuc illi deerat, quod ceteris ejus titulis adscriberetur, ut scilicet primus Romanorum Imperatorum, hostis Christianæ Religionis diceretur fuisse. Cujus rei etiam Tertullianus meminit his verbis: Consulite, inquit, Commentarios vestros. Illic reperietis primum Neronem in hanc sectam tum maxime Romæ orientem Casariano gladio ferocisse. Sed tali dedicatore damnationis nostræ etiam gloriamur. Qui enim scit illum, intelligere potest, non nisi grande ali-quod bonum à Nerone damnatum. Sic igitur omnium divini Numinis hostium princeps & antesignanus Nero, in ipsos etiam Apostolos sæviit. Ac Paulus quidem Romæ capite truncatus, Petrus verò cruci suffixus fuisse, eodem regnante traduntur. Quam quidem narrationem abundè confirmant Petri Paulique nomine insignita monumenta, quæ in urbis Romæ cæmeteriis etiamnum visuntur. Sed & Cajus quidam vir Catholicus, qui Zephyrini Romanæ urbis episcopi temporibus floruit, in eo libro quem scripsit adversus Proclum patronum sectæ Cataphrygarum, de loco in quo prædictorum Apostolorum sacra corpora deposita sunt, ita loquitur: Ego verò, I ij

Huc referat Nicerph. c. 24. 25. 26. 27. lib. 2.

inquit, Apostolorum tropæa possum ostendere. Nam sive in Vaticanum, sive ad Ostiensem viam pergere libet, occurrent tibi tropæa eorum qui ecclesiam illam fundaverunt. Porro ambos uno eodemque tempore martyrium subisse, Dionysius Corinthiorum Episcopus ad Romanos scribens, testatur his verbis: Ita & vos, inquit, tanta admonitione vestra, sementem quæ Petri ac Pauli satione succreverat, Romanos felicet & Corinthios, simul commiscuistis. Ambo enim illi in urbem nostram Corinthum ingressi, sparso evangelicæ doctrinæ semine nos instituunt; & in Italiam simul profecti, cum vos similiter instituissent, eodem tempore martyrium pertulerunt. Atque hæc idcirco retuli, ut rei gestæ memoria magis ac magis firmaretur.

CAPUT XXVI.

Quomodo Iudæi numeris malis vexati sunt, tandemque adversus Romanos bellum susceperunt.

Huc refer
Niccph.
c. 1. 3.

Iosephus verò commemorans calamitates quibus universa Judæorum gens conflictata est, narrat etiam inter cetera, quamplurimos ex Judæorum nobilissimis atque honoratissimis, flagris caesos in ipsa Hierosolymorum urbe, iussu Flori in crucem sublatos fuisse. erat hic Procurator Judææ, quo tempore bellum Judaicum conflatum est, anno imperii Neronis duodecimo. Subjicit deinde, post defectionem gentis Judæorum, maximos motus per universam Syriam esse excitatos, dum singularum urbium incolæ Judæos in iisdem degentes, tanquam hostes absque ulla miseratione delerent. Adeo ut cernere esset civitates cadaveribus insepultis refertas, projectos mixtim cum infantibus senes, & mulierum corpora ipso pudoris velamento nudata. Ac tota quidem provincia plena erat incredibilem calamitatum. Sed tamen iis quæ ubique perpetrabantur malis, longè gravior erat formido eorum quæ intentabantur. Hæc Iosephus iisdem verbis refert. et hic quidem rerum Judaicarum tunc temporis status erat.

*Finis Libri secundi Ecclesiastica
Historia.*

τῶν ἀποστόλων ἔχω δεῖξαι. ἐὰν γὰρ θελήσῃς ἀπελθεῖν εἰπὶ τὸν βαλκανόν, ἢ εἰπὶ τὴν ὁδὸν τὴν ὠσίαν, εὐρήσεις τὰ τροπᾶια τῶν ταύτων ἰδρυσαμένων τὴν ἐκκλησίαν. ὡς ἔκ' τὸν αὐτὸν ἀμφω καιρῶν ἐμαρτύρησαν, Κορινθίαν Ἐπίσκοπος Ὁ Διονύσιος ἐγράψας Ῥωμαίοις ὁμιλιῶν, ὡς ἐπὶ πως παρίστην. ταῦτα καὶ ἡμεῖς δια τὴν τοσαύτης νεθεσίας, τὴν διὰ Πέτρος καὶ Παύλου φυτεῖαν ἤρηθρίσαν Ῥωμαίων τε καὶ Κορινθίων συνεκείρασάτε. καὶ γὰρ ἀμφω καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν Κόρινθον φυτεύσαντες ἡμεῖς, ὁμοίως ἐδίδαξαν. ὁμοίως ἢ καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁμοίως διδάξαντες, ἐμαρτύρησαν καὶ τὸν αὐτὸν καιρῶν. καὶ ταῦτα ὡς ἂν ἐπιμνήσκον πρῶθεν τὰ τῆς ἰσορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣ΄.

Ὡς μυρίοι κακοὶ περιλάθσαν Ἰουδαίους, ὡς ἔ' ἕστατον αἰῶνα Ῥωμαίοις ἦσαν τοὶ πόλεμοι.

Ἰθὺς δ' ὁ Ἰώσηπος πλείστα ὅσα πρὸ τῆς ἀπὸ πάντων Ἰουδαίων ἐθνῶν καταλαβόντων διελθῶν συμφορῶν, δηλοῖ καὶ λέξιν εἰπὶ πλείστοις ἄλλοις μυρίοις ὅσους τῶν πρὸ τῶν Ἰουδαίων τελευτημένων, μάστιγι αἰκισθέντας, ἐν αὐτῇ τῇ Ἰερουσαλὴμ ἀναστυρωθῆναι κατὰ φλόγας. τὸν δὲ εἶναι τῆς Ἰουδαίας ἐπίτροπον, ὁπνῆκα τῇ δευτέρῃ ἀναρρίπτῆναι τὸν πόλεμον, ἔτας δεκάτης τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας συνέβη. εἶτα ἔκ' καθ' ὅλην τὴν Συρίαν εἰπὶ τῇ τῶν Ἰουδαίων ἀποστάσει, δευτὴν φησὶ καταληφέναι ταραχὴν. πανταχοῦσε τῶν διὰ τῶν ἐθνῶν πρὸς τῶν καὶ πόλιν ἐνοίκων, ὡς ἂν πολεμίων, ἀνηλεῶς πορευομένων, ὡς τε ὁρᾶν τὰς πόλεις μετὰ δ' αἰτάφων σωμάτων, καὶ νεκρῶν ἀμανηπίοις γέροντας ἐρριμμένους, γυναικὰ τε μὴ ἔ' ἐπ' αἰδῶ σκέπης μελιληφόντα, καὶ πᾶσαν μὲν τὴν ἐπάρχιον μετὴν ἀδιτηγῶν συμφορῶν, μέζονα δὲ τῶν ἐκάσθε τολμωμένων τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπειλημένοις ἀνάτασιν. ταῦτα κατὰ λέξιν ὁ Ἰώσηπος. καὶ τὰ μὲν κατὰ Ἰουδαίους, ἐν τέτοις ἦν.

Τέλος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας
λόγος β΄.